عهدنامه

نقل مطابق اصل

حسب الحکم جناب عمدة الاعاظم والاعیان

سر جمشید جی جیجی بهائی نیت دام اقباله

مطبوع نموده شد

سنه ١٢٢١ یزدجردی

مطابق سنه ١٨٥١ عیسوی

بسم الله الرحمن الرحيم

نسخة منشورة بخط امير المؤمنين
علي ابن ابي طالب رضي الله عنه
كتبها على الأديم الأحمر هذا
كتاب من رسول الله صلى الله عليه
وسلم لمهدي فروخ بن شخسان
اخي سلمان الفارسي رضي الله عنه
واهل بيته وعقبه من بعده وما
تناسلوا من اسلم منهم او قام على

دِينِهِ سَلَامُ اللّٰهِ اِلَيْكَ اِنَّ اللّٰهَ اَمَرَنِي
اَنْ اَقُولَ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ
لَهُ اَقُولُهَا وَاَمَرُوا النَّاسَ اَلْخَلْقُ خَلْقُ
اللّٰهِ وَالْاَمْرُ كُلُّهُ لِلّٰهِ خَلَقَهُمْ وَاَحْيَاهُمْ
وَاَمَاتَهُمْ ثُمَّ يَنْشُرُهُمْ وَاِلَيْهِ الْمَصِيرُ
وَكُلُّ اَمْرٍ يَزُولُ وَيَفْنٰى وَكُلُّ نَفْسٍ
ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَلَا مَرَدَّ لِاَمْرِ اللّٰهِ وَلَا
نُقْصَانَ لِسُلْطَانِيَّتِهِ وَلَا نِهَايَةَ لِعَظَمَتِهِ
وَلَا شَرِيكَ لَهُ فِي مُلْكِهِ سُبْحَانَ مَالِكِ

مَالِكِ ٱلسَّمٰوَاتِ وَٱلْأَرْضِ ٱلَّذِي يُقَلِّبُ
ٱلْأُمُورَ كَمَا يُرِيدُ وَيَزِيدُ ٱلْخَلْقَ عَلَى مَا يَشَاءُ
سُبْحَانَ ٱلَّذِي لَا يُحِيطُ بِهِ صِفَةُ ٱلْقَائِلِينَ
وَلَا يَبْلُغُهُ وَهْمُ ٱلْمُتَفَكِّرِينَ ٱلَّذِي ٱفْتَتَحَ
بِٱلْحَمْدِ كِتَابَهُ وَجَعَلَ لَهُ ذِكْرًا وَرَضِيَ
مِنْ عِبَادِهِ شُكْرًا أَحْمَدُهُ لَا يُحْصِي أَحَدٌ
عَدَدَهُ مِمَّنْ حَمِدَ ٱللّٰهَ وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلٰهَ
إِلَّا ٱللّٰهُ فَهُوَ فِي ٱلْغَيْبَةِ وَٱلسِّتْرِ ٱلْكَلَاءَةُ
وَٱلْعِصْمَةُ يَا أَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱتَّقُوا رَبَّكُمْ

وَاذْكُرُوا يَوْمَ ضَغْطَعَةِ الْاَرْضِ وَ
نَفْخِ نَارِ الْجَحِيمِ وَالْفَزَعِ الْاَكْبَرِ وَ
النَّدَامَةِ وَالْوُقُوفِ بَيْنَ يَدَيْ رَبِّ
الْعَالَمِينَ اِذْ نَسْئَلُكُمْ كَمَا اُذِنَ الْمُرْسَلُونَ
لَتُسْئَلُنَّ عَنِ النَّبَاِ الْعَظِيمِ وَلَتَعْلَمُنَّ نَبَاَهُ
بَعْدَ حِينٍ فَمَنْ اٰمَنَ بِهٖ وَصَدَّقَ مَا جَاءَ
فِيمَا اُوحِيَ اِلَيَّ مِنْ رَبِّي فَلَهُ مَا لَنَا وَعَلَيْهِ
مَا عَلَيْنَا وَلَهُ الْعِصْمَةُ فِي الدُّنْيَا وَالسُّرُورُ
فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ مَعَ الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ

آلمُقَرَّبِينَ وَٱلأَنبِيَاءِ وَٱلمُرسَلِينَ وَٱلأَمنِ
وَٱلخَلَاصُ مِن عَذَابِ ٱلجَحِيمِ هٰذَا مَا وَعَدَ
ٱللهُ ٱلمُؤمِنِينَ وَإِنَّ ٱللهَ يَرحَمُ مَن يَشَاءُ
وَهُوَ ٱلعَلِيمُ ٱلحَكِيمُ شَدِيدُ ٱلعِقَابِ
لِمَن عَصَاهُ وَهُوَ ٱلغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ لَو أَنزَلنَا
هٰذَا ٱلقُرآنَ عَلَىٰ جَبَلٍ لَرَأَيتَهُ خَاشِعًا
مُتَصَدِّعًا مِن خَشيَةِ ٱللهِ وَمَن لَا يُؤمِنُ بِهِ
وَهُوَ مِنَ ٱلضَّالِّينَ وَمَن آمَنَ بِٱللهِ وَبِدِينِهِ
وَرُسُلِهِ وَهُوَ فِي دَرَجَاتِ ٱلفَائِزِينَ

ء

وَهٰذَا كِتَابِي إِنَّ لَهُ ذِمَّةَ ٱللّٰهِ وَعَلَىٰ
أَبْنَائِهِ عَلَىٰ دِمَائِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ فِي
ٱلْأَرْضِ ٱلَّتِي أَقَامُوا عَلَيْهَا سَهْلِهَا وَ
جَبَلِهَا وَعُيُونِهَا وَمَرَاعِيهَا غَيْرَ مَظْلُومِينَ
وَلَا مُضَيَّقٍ عَلَيْهِمْ وَمَنْ قُرِئَ عَلَيْهِمْ
كِتَابِي هٰذَا فَلْيَحْفَظْهُمْ وَيَبَرُّوهُمْ وَ
يَمْنَعِ ٱلظُّلْمَ عَنْهُمْ وَلَا يَتَعَرَّضْ لَهُمْ بِالْأَذَىٰ
وَٱلْمَكَارِهِ وَقَدْ رُفِعَتْ عَنْهُمْ جَزُّ النَّاصِيَةِ
وَٱلزُّنَّارَةِ وَٱلْجِزْيَةِ إِلَى ٱلْحَشْرِ وَٱلنَّشْرِ

والنشر وسائر المؤن والكلف وايديهم
مطلقة على بيوت النيران وضياعها
واموالها ولا يمنعونهم من اللباس
الفاخر والركوب وبناء الدور
الاصطبل وحمل الجنائز واتخاذ
ما يتخذون في دينهم ومذاهبهم
ويفضلونهم على سائر الملل من اهل
الذمة فان حق سلمان رضي الله عنه
واجب على جميع المؤمنين رحمهم

-ٱللّٰهُ وَفِي ٱلْوَحْيِ إِلَيَّ أَنَّ ٱلْجَنَّةَ إِلَى سَلْمَانَ
أَشْوَقُ مِنْ سَلْمَانَ إِلَى ٱلْجَنَّةِ وَهُوَ تَقِيٌّ
وَأَمِينٌ وَنَاصِحٌ لِرَسُولِ ٱللّٰهِ صَلَّى ٱللّٰهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَسَلْمَانُ مِنَّا
فَلَا يُحِلُّ لِمَنْ أَحَدٌ هٰذِهِ ٱلْوَصِيَّةَ مِمَّا أَمَرَتْ
بِهِ مِنَ ٱلْحِفْظِ وَٱلْبِرِّ وَٱلَّذِي لِأَهْلِ بَيْتِ
سَلْمَانَ وَذَرَارِيهِمْ مَنْ أَسْلَمَ مِنْهُمْ أَوْ قَامَ
عَلَى دِينِهِ وَمَنْ قَبِلَ أَمْرِي فَهُوَ فِي رِضَاءِ
ٱللّٰهِ تَعَالَى وَمَنْ خَالَفَ ٱللّٰهَ وَرَسُولَهُ

وَرَسُولَهُ فَعَلَيْهِ ٱللَّعْنَةُ إِلَى يَوْمِ ٱلدِّينِ
وَمَنْ أَكْرَمَهُمْ فَقَدْ أَكْرَمَنِي وَلَهُ عِنْدَ
ٱللَّهِ خَيْرٌ وَمَنْ آذَاهُمْ فَقَدْ آذَانِي وَأَنَا
خَصْمُهُ يَوْمَ ٱلْقِيٰمَةِ وَجَزَاؤُهُ نَارُ جَهَنَّمَ
وَبَرِئَتْ مِنْهُ ذِمَّتِي وَٱلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ
ٱلتَّحِيَّةُ لَكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَكَتَبَ عَلِيُّ بْنُ
أَبِي طَالِبٍ بِأَمْرِ رَسُولِ ٱللَّهِ صَلَّى ٱللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ بِحُضُورِ أَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ وَعُثْمَانَ
وَطَلْحَةَ وَزُبَيْرٍ وَعَبْدِ ٱلرَّحْمٰنِ بْنِ عَوْفٍ

وَسَلْمَانَ وَاَبُوذَرٍّ وَعَمَّارٍ وَصُهَيْبٍ
وَبِلَالٍ وَمِقْدَادِ بْنِ الْاَسْوَدِ وَجَمَاعَةٍ
مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ رِضْوَانُ اللّٰهِ عَلَيْهِمْ وَعَلَى
الصَّحَابَةِ اَجْمَعِيْنَ هٰذَا الْخَاتَمُ كَانَ فِىْ
كَفِّ النَّبِيِّ الْعَرَبِيِّ مُحَمَّدٍ الْقُرَشِيِّ صَلَّى
اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَصَحْبِهٖ وَسَلَّمَ تَسْلِيْمًا
كَثِيْرًا

١١

محمد صلى الله عليه وسلم

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

هٰذَا كِتَابٌ مِنْ اَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ
اَبِي طَالِبٍ كَرَّمَ اللّٰهُ وَجْهَهُ لِبَهْرَامْشَاد
بْنِ خَيرادرس الْمَجُوسِي وَالْمُتَوَلِّي اَمْرَ
دِينِهِمْ وَاَهْلِ بَيْتِهِ الْمَنْسُوبِ اِلَى
اذَرْبَادِبْنِ مَارَاسْفَنْدَارِ الْفَارِسِي
اِنِّي قَدْ اَمَنْتُكُمْ عَلَى دِمَائِكُمْ وَ
اَمْوَالِكُمْ وَحَرَمِكُمْ وَذَرَارِيكُمْ وَاَعْطَيْتُكُمْ
عَهْدَ اللّٰهِ وَذِمَّتَهُ وَذِمَّةَ رَسُولِهِ

رَسُولِهِ مُحَمَّدٍ صَلَّى ٱللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
وَأَمَرْتُ أَهْلَ طَاعَةِ ٱللهِ وَرَسُولِهِ مِنْ
جَمَاعَةِ ٱلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمُسْلِمِينَ ٱلْمُتَقَلِّدِينَ
أَعْمَالَ ٱلنَّوَاحِي وَٱلْمُجَاهِدِينَ فِي
سَبِيلِ ٱللهِ وَٱلْمُرَابِطِينَ فِي ثُغُورِهِمْ
بِحِفْظِكُمْ وَحِيَاطَتِكُمْ وَٱلرَّأْفَةِ عَلَيْكُمْ
وَٱلْإِحْسَانِ إِلَيْكُمْ وَدَفْعِ ٱلظُّلْمِ عَنْكُمْ
وَرَفَعْتُ عَنْكُمْ جِزْيَةَ رُؤُوسِكُمْ
وَرُؤُوسِ أَوْلَادِكُمْ وَمَنْ تَنَاسَلَ مِنْكُمْ

وَصَدَقَاتِ مَوَاشِيكُم وَبَقَرِكُم
وَاطْلَقَتْ ايدِيكُم فِى بُيُوتِ بُنِيَتْ
لَكُم وَامْوَالِهَا وَارَاضِيهَا وَضِيَاعِ الْمَوْقُوفَة
عَلَيْهَا وَهَدَايَاهَا وَجَمِيعِ مَرَافِقِهَا
وَبِنَاءِ مَا يَشُدّ مَرَمَّتَهَا وَاثْبَتّ رَسَم
الْجَارِي لَكُم عَلَى كُلّ رَجُلٍ مِن يَتَسَبَّلُ
بِدِينِ الْمَجُوسِى وَيُوَدِّى الْجِزْيَةَ فِى اهلِ
مِلَّتِكُم دِرْهَمًا فِى كُلّ سَنَةٍ لِمَرْزِبَانِ
الرِّيَاسَةِ مِن اهلِ بَيْتِكُم عَلَيْهِم وَا

وَالْحُكْمَ فِيمَا بَيْنَهُمْ وَجَعَلْتُ فَضْلَ
الْمُوَلِّدِينَ الْمُتَمَسِّكِينَ مِنَ الْمَجُوسِ لِلرَّئِيسِ
مِنْكُمْ عَلَيْهِمْ لَمَّا سَمِعْتُ رَسُولَ اللّٰهِ
صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ أَهْلُ
مِلَّتَيْنِ لَا يَتَوَارَثُونَ فَعَلْتُ ذٰلِكَ
بِكُمْ لَمَّا انْتَهَى إِلَيَّ مِنْ مَنْزِلَتِكُمْ فِي
أَهْلِ دِينِكُمْ وَرِيَاسَتِكُمْ عَلَيْهِمْ وَ
قِيَامِكُمْ فِيهِ صَلَاحُ أَمْرِهِمْ وَلَمَّا وَقَفْتُ
عَلَيْهِمْ مِنْ مُنَاصَحَتِكُمْ وَطَاعَتِكُمْ وَ

وَحثكم اهل دينكم على النصح والطاعة
والمسلمين كافة فعلى المؤمنين
والمؤمنات والمسلمين والمسلمات
ان يحفظوا اهرام شادجون ادراس
المجوسي على ماجرى رسمهم وبه الا
يفتر به حقا من حقوقهم ولا شرطا
من شروطهم وان يكرموا كريمهم
ويعفوا عن مسيئهم ولا يطالبون
جزية رؤسهم ابدا ما تناسلوا وان

وَأَنْ لَا تُكْرِهُوا عَلَى ٱلدِّينِ لِقَوْلِ ٱللّٰهِ
تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَا إِكْرَاهَ فِي ٱلدِّينِ
قَدْ تَبَيَّنَ ٱلرُّشْدُ مِنَ ٱلْغَيِّ فَلْيَعْلَمْهُ جَمِيعُ
ٱلْمُسْلِمِينَ ذٰلِكَ مِنْ أَمْرِي وَارْعَوْا وَصِيَّتِي
فِيهِمْ وَفِي ذَرَارِيهِمْ مَنْ أَسْلَمَ مِنْهُمْ وَمَنْ
دَامَ عَلَى دِينِهِ وَمَنْ قَبِلَ أَمْرِي مِنْهُمْ فَهُوَ
رِضَاءُ ٱللّٰهِ وَرِضَاءُ رَسُولِهِ وَمَنْ عَصَاهُ
وَخَالَفَ وَتَعَدَّى إِلَى غَيْرِهِ فَهُوَ فِي سَخَطِ
ٱللّٰهِ وَرَسُولِهِ وَقَدْ خَالَفَنِي وَنَاصَبَنِي

فَتَكُونَ ٱلْعَدَاوَةُ وَٱلْبَغْضَاءُ إِلَىٰ يَوْمِ
ٱلدِّينِ وَٱلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَيَرْحَمُكُمْ رَبُّكُمْ
وَكَتَبَهُ ٱبْنُهُ حُسَيْنُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ أَبِي
طَالِبٍ كَرَّمَ ٱللّٰهُ وَجْهَهُ فِي رَجَبِ ٱلْمُرَجَّبِ
سَنَةَ تِسْعٍ وَثَلَاثِينَ مِنَ ٱلْهِجْرَةِ ٱلنَّبِيِّ
ٱلْعَرَبِيِّ صَلَّى ٱللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

تَمَّتْ

این عهدنامه از امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب رضی الله عنه است

بسم الله الرّحمن الرّحیم و به نستعین و تمّم بالخیر
این کتاب علیّ ابن ابی طالب فرمود نوشتن
از بهر فرخ زندان آذرباد مهراسفند بهرام شاد
بن خیرادر پس رئیس دهقانان و از بهر خاندانش
که من شما را ایمن گردانیدم و عهد خدای
عزّ و جل و از رسول صلّی الله علیه و سلّم و
از خویش شما را دادم و چنانکه ریاست

و مهتری که همگنان خاندان شما بود بر شما
و فرزندان شما ارزانی داشتم فرمان میدهم
بر جمله امتان محمد مصطفی را صلی الله علیه و سلم
و از زنان و از مردان جماعت مؤمنان و مسلمانان
و عاملان و ولیان شهرها را و پادشاهان و
غازیان و صاحب طرفان را تا شما را و فرزندان
شما را نیکو دارند و جزیه از شما نخواهند و رعایت
و مهتری بر شما و فرزندان شما نگاه دارند و بیداد
از شما دور دارند و از زمینها و ملک های شما

شما خراج و صدقهٔ گوسفندان و گاوان نخواهند
و حرمت دست شما از جملهٔ واجبات شناسند
و دست شما بر حکم کردن بر همه کیشهای شما مطلق
دارند و هر سال از هر همه کیش بگیرم سیم
که شما را رسم است بر شما مقرر دارند و ملک ها
که وقف آتشخانها است در دست شما نگاه دارند
و از رشتهای شما درگذرند و عفو کنند و هیچ
حق و شرط ایشان نگردانند و هر نیکوئی که توانند
در حق شما بجای آرند از انکه پایهٔ شما معلوم شد

و زیاست و بندکی شما چون راست بدانستیم پس
این عهد دادم باید که همه مسلمانان اینجمله ازرای
ما بدانند و وصیت ما نگاه دارند و جزیه ایشان
و فرزندان ایشان موقف شناسند و مراعات
کنند اگر بر دین خویش باشند و اگر مسلمان
شوند و هرکه فرمان پذیرد و پند من درحق ایشان نگاه
دارد خوشنودی خدای و پیغمبر آنست و هرکه
خلاف کند و ایشانرا نیکو ندارد اندر سخط و خشم
خدا و رسولست و مرا خلاف کرده و درود خدای تعالی

خدایتعالی برشما باد و خدا شمارا بیامرزد و این عهدنامه

راحسین بن علی بن ابی طالب کرم الله وجهه

نوشت بفرمان امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب

رضی الله عنهما در ماه رجب المرجب سال سی و نه

از هجرت رسول خدا محمد عربی الامی القریشی

الهاشمی صلی الله علیه و آله وسلم تسلیما کثیرا

والحمد لله رب العالمین وصلی الله علی

سیدنا محمد و آله واصحابه اجمعین وسلم

تسلیما

باید دانست که این هردو عهدنامهٔ مسطورة الصدر
نوشتهٔ قدیم صدها سالست و از خاندان قدیم
ذوی الاعتبار از شهر سورت در اینجا بجامع
این اوراق سهرابجی جمشیدجی
جیجی بهائی رسیده هرصاحبی راکه زیارت آن
منظور باشد بمعرفت عالیشان اردشیر
دادابهائی میستای پنچایت آنرا ملاحظه فرمایند
و چونکه خلاصهٔ ترجمهٔ عهدنامهٔ آخرین در فارسی
از قدیم موجود و مطالب آن واضح بود مانیز درج

درج این دُرج نمودیم و باز خلاصه هر دو عهدنامه عربی
را در فارسی ترجمه کرده علاوه بران مطالب چند
بزبان گجراتی از کتاب تفسیر فتح العزیز جزو عمّ
و غیاث اللغات و مشارق الانوار و شرح مشکات
شریف و اخلاق المحسنین و روضة الصفا و معارج
النبوه و بحسب حواله دستور اسفندیارجی کامدین
جی که داخل عهدنامه را از کتاب حبیب السیر و مناقب
مرتضوی و جلاء العیون نقل کرده است حسن
سرانجام پذیرفت

بنام ایزد بخشاینده بخشایشگر مهربان

اصل این نسخه بخط امیر المومنین علی بن ابی طالب
رضی الله عنه بر چرم سرخ کوسفند نوشته شده است
این فرمان از جانب رسول صلی الله علیه وسلم
برادر سلمان فارسی رضی الله عنه که مهدی فروح
بن شخان نام داشت واهل بیتاو واولاداو
که بعدازان پیداشوند خواه مسلمان شوند خواه بردین
خود قایم باشند مرقوم گشته
سلام خدا بر تو باد بتحقیق که خدای تعالی حکم کرده است

است کہ بگویم لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهٗ
لَا شَرِیْكَ لَهٗ کہ نیست کسی قابل پرستش غیراز
خدائی کہ در ذات خود واحد است و شریک ندارد
ہمہ خلایق را ظاہر کنم کہ خدا تعالیٰ:
آفریدگار ہمہ چیزہا است و تمام کارہا از اوست
پیدا کرد ایشان را و زندگانی داده و می میراند و باز زنده
خواہد کرد ایشان را بروز قیامت و بازگشت ہمہ بسوی اوست
وَکُلُّ اَمْرٍ یَزُوْلُ وَیَفْنٰی
وَکُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ یعنی تمام چیزہا

زایل شدنی و فانی شدنی هستند و هرکس ذایقهٔ
موت را خواهد چشید و کسی امر خدا را ردکننده نیست
و در سلطنت او نقصانی و در بزرگی او نهایتی نبود
وکسی در ملک او شریک نباشد سُبحانَ مالِکِ
السَّمواتِ وَالأرضِ الَّذی یُقلِّبُ ا
الأمُورَ کَما یُرِیدُ یعنی پاکست آن مالک
زمین و آسمان و میگرداند هرچیز را چنانکه میخواهد
هرچه میخواهد در خلق مینماید و گویند کان تعریف
او را احاطه نمیتوانند کرد که فکر و وهم بدانجا نمیرسد

نمیرسد آنخدائی است که کتاب خود را به اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ
آغاز نموده و برای تلاوت مردمان مذاکره کردانیده
و از بندکان خود که شکر گذار او بیند راضی میباشد
من حمد میکنم خدا راکه هیچ کس شمار
آنرا نشواند کرد از آنچه حمد اوست اَشْهَدُ اَنْ لَّا
اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ یعنی گواهی میدهم که بتحقیق نیست
کسی قابل پرستش مگر حقتعالی که نگاه دارنده است
يَا اَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمْ
وَاذْكُرُوا يَوْمَ ضَغْضَغَةِ الْاَرْضِ

یعنی ای مردمان بپرهیزید و تابع پرور دگار خود شیلا
واز روز قیامت و زلزلهٔ زمین یاد آرید واز آتش
دوزخ و انقلاب زمانه و پشیمانی آنروز و حاضر آمدن
بحضور خداوند خود بخاطر آرید که اینها همه برحق خواهد بود

من شمارا حکم کردم بآنچه پیغمبران
سابق حکم کرده اند البته پرسیده شوید از روز قیامت
و آنچه بعد ازین خواهد شد آنرا بواجبی بدانید
پس هرکه برخداوند ایمان آورد و آنچه از کلام مجید از
پروردگار من برمن نازل گشته آنرا راست داند

داند برای او آنست که برای ما است از خوبی دنیا
و فرحت آخرت و او در بهشت برین با ملائکه مقربین و
انبیاء مرسلین در خرمی خواهد بود و از عذاب دوزخ
خلاصی و امان خواهد یافت هٰذا ما وعد الله
المؤمنين وان الله يرحم من يشاء
وهو العليم الحكيم شديد العقاب
لمن عصاه وهو الغفور الرحيم یعنی اینست
آنچه وعده کرده است خداوند عالم مومنان را تحقیق
پروردگار رحمت میکند بر هر که میخواهد و او دانا و

دانا و صاحب حکمت است و هر که نافرمانی او را کند
بر او عذاب سخت خواهد بود و او صاحب مغفرت و رحمت
است لَوْ اَنْزَلْنَا هٰذَا الْقُرْاٰنَ
عَلٰی جَبَلٍ لَّرَاَیْتَهٗ خَاشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ
خَشْیَةِ اللّٰهِ یعنی اگر نازل کنیم این قرآن مجید را
بر کوه هر اینه به بینی تو آنرا که میگرید و پاره پاره میشود از خوف
خدا و دل آدمی بدانستانه سخت نیست اگر بدان نگرود پس او
از گمراهان خواهد بود و هر کس بخداوند پاک ایمان آورد
و بر دین او و پیغمبران او بگرود او بدرجات بلند خواهد رسید

رسید و رستگاری خواهد یافت

و این فرمان من برای برادر سلمان فارسی رضی الله

عنه و برای او لاد اوست ذمهٔ خدا و ند عالم که مال و جان

اینها آزاد است ایشان بر هر زمین و کوه و دشت که مانند

و چشمه و چراگاه که داشته باشند بر آنها ظلم نباید کرد و هیچ

وجه بر آنها کار راسخت نباید گرفت

و هر که پیش آنها این فرمان من خوانده شود باید که حفاظت

کنند و برائت ذمهٔ آنها بشناسند و ظلم از ایشان

باز دارند و باذیت و مکاره بر آنها متعرض نشوند تحقیق که

من از ایشان جزیه و لوازم زنار و گرفتن آنها را به بیگاری
و صخره و از هر قسم محصول و غیره جملگی را تار و ز حشر و نشر
معاف نمودم و دستهای ایشان را بر آتشکده‌های
ایشان مطلق گردانیدم و ایشان ممانعت کرده نشوند
از پوشیدن لباسهای فاخره و سواری اسبان و
بناء خانها و اصطبل و حمل جنایز و نمودن آن کارها که متعلق
بدین و مذهب ایشانست و بر سایر ملتهای اهل ذمه
ایشان را تفضیل باید داد که حق سلمان فارسی را ادا
نمودن بر همه مؤمنین لازم است رحمهم الله .

ودروحی آمده است اِنَّ الجَنَّةَ
اِلیٰ سَلْمَانَ اَشوَقُ مِنْ سَلْمَانَ اِلَی الجَنَّةِ
یعنی جنت بطرف سلمان بیشتر ازان شوق دارد که
که سلمان بسوی بهشت واو دوست من واین منُ
ناصح رسول الله وجمیع مومنانست
وسلمان ازما است پس هیچ کس این وصیت را
خلاف نکند ازانچه ازحفاظت وخوبی برای سلمان
واهل بیت واولاد اوست بجا آرد خواه اولادش
اسلام قبول کنند یا بردین خود باشند

هر که این حکم مرا قبول کند در رضای خدا تعالی ·
خواهد بود و هر که خدا و رسول خدا را خلاف کند
بر او لعنت خواهد بود تا روز قیامت
و هر که با فرمان گذاران من نیکوئی کند گویا با من
نیکی کرده باشد حق تعالی او را جزای خیر دهاد
و هر که با آنها بدی کند و اذیت رساند گویا من اذیت
رسانیده و من مدعی او خواهم شد در روز قیامت
و جزای او آتش جهنم است و من از او بری و بیزارم
والسلام علیکم والتحیة لکم من ربکم

و نوشت این فرمان را علی بن ابی طالب

بامر رسول الله صلی الله علیه وسلم بحضور ابو بکر و

عمر و عثمان و طلحه و زبیر و عبد الرحمن بن عوف

و سلمان و ابو ذر و عمار و صهیب و بلال و مقداد

ابن اسود و جماعت مؤمنین رضوان الله علیهم اجمعین

این نشان مهر نبوتست که بود درمیان شانهٔ

نبی عربی محمد القریشی صلی الله علیه و علی آله و اصحابه

و سلم تسلیما کثیرا

بنام ایزد بخشاینده بخشایشگر مهربان

این فرمان از جانب امیرالمومنین علی بن ابی طالب
کرم الله وجهه برای بهرام شاد بن خیرادرس مجوسی که
متولی امور دین ایشان بود و برای اهل بیت او
که منسوب بطرف آذرباد بن ماراسفندار فارسی
است نوشته شد تحقیق که من امان دادم جان و
مال و زنان و فرزندان شمارا و پیمان دادم شمارا
بذمّه خدا و رسول او محمد صلی الله علیه وسلم و
جمیع فرمان برداران رسول خدا یعنی جمیع مومنان

مومنان و مسلمانان را حکم نمودم و تمام عاملان اطراف
ملک و مجاهدین فی سبیل الله و مولهیان حدود را تاکید
کردم که حفاظت جان و مال شما را نمایند و بشما محبت
واحسان کنند و ظلم و تعدی بر شما روا ندارند
وازسر شما و اولاد و احفاد شما جزیه را برداشتم
و خراج چارپایان شما را معاف نمودم
و خانه ها که برای شما بنیاد کرده اند و اموال و زمینها
و اسباب و عقار موقوفه و هدایا و جمیع متعلقات
آنرا از مرمتهای عمارات وغیره در قبضهٔ شما واگذاشتم

و رسم قدیم شما بر هر شخص که بدین مجوس
باشد جاری بود که از هر کس سالی یکدرهم گرفته
باشید تا ریاست و حکومت بدین قسم در خاندان
شما بر مجوسیان قایم ماند و هر که از شما بدین اسلام
آید حکومت شما برا و نخواهد بود زیرا که من از رسول خدا
صلی الله علیه وسلم شنیده ام که میفرمودند أَهْلُ
مِلَّتَيْنِ لَا يَتَوَارَثُونَ یعنی اهل دو ملت از یکدیگر
ارث نمی برند و هر اولادی که از شما شود و بر دین خود باند
بر آنها حکومت شما جاری خواهد بود

و بر کاه منزلت و ریاست شما برآنها
باشد آنها را لازمست که در صلاح و نصیحت شما و
متابعت کافهٔ مسلمین باشند
و بر جمیع مسلمانان چه مردان و چه زنان لازمست
که بهرام شاد بن خیرادرس مجوسی را حفاظت کنند
از آنچه رسوم در آنها جاریست و هیچ حقی از حقوق ایشان
و شرطی از شروط ایشانرا ضایع نکنند و بزرگان
ایشانرا بزرگی دهند و از گناهان ایشان درگذرند
و هرگز از سر اینها و اولاد ایشان جزیه نطلبند و ایشانرا

بر دین اکراه نکنند که حق سبحانه و تعالی فرموده
لَا اِكْرَاهَ فِي الدِّيْنِ یعنی در دین هیچ جبر
اکراه نیست پس هر کس از مسلمانان این را بداند باید امر
مرا رعایت کند و وصیت مرا در بارهٔ ایشان و اولاد
ایشان بجا آرد خواه کسی از ایشان اسلام را قبول
کند یا بر دین خود باشد

هر که این فرمان مرا قبول کند رضامندی خدا و رسول
برای او خواهد بود و هر کس این را قبول نکند و خلاف
آن نماید پس او در غضب خدا و رسول گرفتار خواهد شد

شده وهرکه خلاف حکم من کند تا روز قیامت در بغض و
عداوت من خواهد بود والسلام علیکم یرحمکم ربکم
این عهدنامه را حسین بن علی بن ابی طالب
کرم الله وجهه در ماه رجب المرجب سنه ۳۹ سی ونه از هجرت
نبی عربی صلی الله علیه وسلم نوشته است

الخاتمة

بر دانندگان حقیقت شناس ونکته سنجان روشن
قیاس واضح ولایح باد که جامع این اوراق را مدتها
بخاطر میخلید که در تقویت اسناد دین زرتشتیه و

وآیین بهیسه از کتب مختلفه بر روایات صحیحه مختصرتی
فراهم آورد و آنرا گلدستهٔ انجمن احباسازد
تا مشام حال جمیع بزرگان اقوام خاصه زرتشتیان
والاتمام معطر گردد لهذا روزی با دوستی شفیق براین
عزم واراده بهجمرتکتا بخانهٔ خود درآمده چند کتابی معتبر را
بنظر تعمق ملاحظه نموده این گوهرهای معانی آبدار مشاهد
افتاد آنرا غنیمتی عظیم دانسته بجمع آن پرداخت و بترجمهٔ
اتمام و انطباع آن خودرا مشغول ساخت امید از ناظران
این کتاب صواب آنکه اگر گوهری ثمین تر ازین جواهر

جواہر گرانبہا بدست افتادہ باشد بارسال آن برہمتم
آنم را ممنون و مشکور سازند و سہو و خطائی کہ بلاحظہ در آید
بذیل عفو و کرم بپوشند و بعیب جوئی نکوشند ہ

ابیات

عذر خدمت من اولوا الالباب سے
سب بزرگون اور سب احباب کے
ہی یہی اس عاصی ناچیز کی
جو نہین رکھتا ہی بو تمیز کی
گر خطا دیکھو تو ہو نا عیب پوش

نا رہو اصلاح سے اُسکی خموش
در مطبع دُر بیں بحیز
طبع کرد امداد فی سنہ ۱۲۶۸

تمت

☞ જાણવુંને • આ • પુસ્તક • મધ્યે • છાપી • જાહેર • કીધેલાં • પેહેલાં • તથા • બી જાં • ફ્હેદ • નાંમાંની • અસલ • અરબી • નકલ જે • સાહેબોએ • વાંચવી • હોએ • અથવા • જોવી • હોએ • અથવા • તે • અસલ • નકલ • ઉપરથી • આ • પુસ્તકમાં • અરબી • એબારત • છાપી • જાહેર • કીધીછે • તે સાથે • મુકાબલો • કરવો • હોએ • અથવા • તે હેના • ગુજરાતી • તરજુમાં • સાથે • અસલ • અરબી • એબારત • તપાસવી • હોએ • તે • સાહેબોએ • શ્રી • મુમબઈનાં • કોટમો • પારસીની • પંનચાએતનાં • મેતા • ભાઈ • અરદેસર જી • દાદાભાઈ ને • ઘેર • જાઈને • તેવો • પાસે • તે • અરબી • ફ્હેદ • નાંમું • માંગેથાથી • તુરત • દેખાડઆમો • આવસે *

તમાંમ • થાઇઊં *

તે·ઉપર·તાનાજો·હરફ·મારવો·નહી·કાંઈ
ને·આદમી·જાત·ઝુલેખા·વના·રેહતું·નથી.

બેત·—

ઓજ઼ર·ખીદમત·મેં·ઊલુલ·અલબાબ·કે·
સબ·બુજોરગોં·ઓર·સબ·ઈહબાબ·કે·
હઈ·ઈલ્ઝી·ઇસ·આસીઈ·ના·ચીજ઼·કી·
જો·નહીં·રખતા·હઈ·બો·તમીજ઼·કી·
ગર·ખતા·દેખો·તો·હોના·અઈબ·પોશ·
ના·રહો·ઇસલાહ·સે·ઇસકે·ખમુશ—

માંઈની·

સરવે·ખાસો·આંમ·સાહેબોની·તથા બુજોરગોની·તથા·દોસતોની·ખીદમત મો·આઈ·ગુનેહગાર·ના·ચીજ·કે·જેહ નામો·કઇ·તમીજ઼ની·બો·બાસ·મલે· નહી—અરજ·ઈ છેજે·અગર·આઈ·કેતાબ મો·કઇ·ઝુલ·ચુક·નજર·આવેતો·તેહની ઈબને·ઢાંકનો·ને·(મેહરબાંની·કરીને·) તે·ઝુલને·શ્રૂધારવાથી·ચુપ·રેહતાના*—

ને·કરેઓ·તે·મધેથી·થોડાએક·દાખલા·હ
મારા·દીલની·ખાહેશ·મુજબના·મલી·આ
વેઆ· તે·શારવેને·આએ·નાયલા·રેસાલા
મો·દાખલ·કરીને·છપાવેઆછેને·હવે·ઉ
મેદછેજે·જે·સાહેબો·આએ·નાયલો·રેસા
લો·વાંચેઆબાદ·અગર·કઈ·બીજા·તેહેવા
જ·મોતેબર·દાખલાવો·કેણી·કેતાબ·તથા·
કેણી·જગોએથી·મલી·આવસે·તે·વીસેની·એ
તવણી·આએ·રેસાલાના·બનાવનારને·પો
તાની·તરફથી·જાહેર·કરશેતો·તેહેનો·ઉપ
કાર·ત્યારે·માંન·શાથે·માંનેઆમો·આવશે

બીજુ·—હમારા·દાનાવ·વાંચનારા·શા
હેબોની·ખીદમતમો·હમારી·એ·અરજ·
છેજે·અગાર·આએ·નાયલા·રેસાલા·મધે
કોઇબી·જગોએ·ભુલ·ચુક·નજર·આવેતો
તેહને·મેહરબાંનીની·રાહે·સુધારવી·ને

હમારે૰આંડિ૰નાયલો૰રેસાલો૰સરવે
ગનેઆતના૰ખાસો૰ આંમ૰તે૰ મધે૰ખં
સુસન૰ જરતોશતી૰ટોલાના૰ સાહેબો
ની૰નજર૰હેઠે૰ ગુજારેઆબાદ૰અરજ૰
કરવામો૰આવેચ૰કે૰આજ૰કેટલી૰મુદત
થાએ૰શેવક૰ ડિહવો૰ડિક૰ મુખતેસર૰રે
સાલો૰બનાવાની૰તજવીજમાં૰હતો૰કે૰
જે૰મધે૰આપડા૰પાક૰તથા૰બુજોરગ૰
ધરમની૰ તકવીઆતનાં૰ગેર૰ કોમવાલા
વોનાં૰પુસતકોથી૰દાખલા૰મલી૰આવેતે
તેહેને૰ પરસીધ૰ કરાવીડિ૰ડિહવા૰વીચા
રમો૰ડિક૰દંને૰ડિ૰શેવકે૰પોતાનું૰નાંધલું૰કે
તાબખાંનું૰ખોલીને૰તેમધેથી૰જે૰જે૰કેતા
બો૰હાથ૰લાગતી૰ગએ૰તે૰કેતાબોનો૰મુ
તાલૌ૰કરસુદને૰વખતે૰પોતાના૰મેહેરબાં
ન૰તથા૰માઆવંતા૰દોસતની૰સાથે૰બેસી

છે•કે•તેહની•તારીફ•તથા•વખાંણ•આ
પડે•ઈખલા•પોતાને•મોહોડેજ•નથી•ક
રતા•પંણ• તે•આગલા• જમાંનાંના•દાં
નાવ•તથા• અકલમંદ• લોકો• તે•મધે•
મોહોટી•બુજોરગી• તથા• શરફને•પેં
હોંચેલા•મુસલમાંન•લોકોના•પેગાંમબર
હજરત•મહંમદે•કેહવી•વખાંણ•કરી છે•
કે•તેહવી• તારીફનું• બઈઆંન• આઈ•
નાકેસ•તથા•બે•અકલની• કલમથી•પુ
રતી•રીતે•થાઇ• સકતું•નથી*— બોદાઈ
તાલા•સરવે•કોઇને•નેક•હેદાઈત•તથા
રાહે•રાસતનો•મારગ•બખશે• ઈજ•હ
મારી•દુવાછે•તે•સરવે•સાહેબોને•આં
મીન•હોજો*

હું•માલુંમ•પડેચ•જે•સલમાને•ફારસની
નસીહત•તથા•સીખાંમણ•હજરતે•પરં
વરદેગાર•તથા• હજરત• મહુંમદની•બા
રગાહમો • કબુલ• તથા• પસંદ• પડી*

(હવે•આર્ડ•હમારો•નાંધલો•રેસાલો•વાં
ચનારા•સરવે•સાહેબોની•તે•મધે•ખસુ
સન•જરતોશતી•ટોલાના•સરવે•ખાસો
આમ•સાહેબોની•ખીદમતમાં•સેવકની
ર્ડ•અરજ•છેજે•આર્ડ•તથા•બીજા•ઉપર
લખેલા•દાખલાઓ•વાંચીને•તે•સાહેબે
પાક•કે•જે•કુલ•પેદાર્ડશ•તથા•હસતી
નો•ખાલકે•બેનીઆજ છે• તેહની•બાર
ગાહે•ર્ડલાહીમો•શુકર•બજા•લાવે•કે•
તે•સાહેબે•પાકે•આપડા•જરતોશતી•ટો
લાના•સાહેબોને•કેહવી•ખુબોરગી•તથા
ઇજત•અને•હોરમત•સાથે•પેદા•કરેઆ

મહો• સને• ૮૮૨) હીજરી• તથા•અં
ગરેજી•સને•૧૪૭૭—૭૮ મધે•ચાર•જીલ
દમાં• બનાવી• હતી• તે•કેતાબનાં• બી
જાં• દફતરમાં•ઉપર• લખેલા• ફિહવાલ
ને•લગાતો•ફિક•દાખલો•આવેલોછે•તેહ
નો•ગુજરાતી•તરજુમો•આફિ• જગાફિ•
લાફિક•તથા•ઘટતો•જાંણીને•હમારા•દાં
નાવ•તથા•ફુશમંદ• વાંચનારાઓને• વા
સતે•નીચે•ટાંકી•લીધોછે*

ફિમ•કેહછેજે•જે•વેલાફિ•સલમાલે•કાર
સીફિ•ખાઈ•ખોદાવવા•વીસે•પોતાનું•મ
ત•આપેઉં•તે•વેલાફિ•હજરત•જીબરેઈ
લ•ઈઆને•હજરતે•સરૂશે•આવીને•પોતા
ના•મુબારક•હાથે•તે•શેહરની•આજુ•બા
જુની•કેહી•જગોફિ•ખાઈ• ખોદવી•તેહની
નીશાંન•કીધી—ફિ•ઉપરથી•સાફ•ઉંધા

જગોએ•એકઠી•મલીને•તે• ખાઈ•ખોદ
વા•માંડે—હજરત•મહંમદ• પણ•એ•કાંમ
મધે•શાંમેલ•થાએઓ•હતો*—બીજું•એમ
કેહછેજે•સલમાંન•પણ•એ•કાંમ•કરવા•પ
છવાડે•લાગો•હતો•અને•જેટલું• કાંમ•
દસ•માંણસો•એક•દાહાડામો•કરતા•હ
તા•તેટલુંજ•પોતે•એકલો•એક•દાહાડામો
કાંમ•કરતો•હતો—બીજું•એ•ખાઈ•વીસ
એમ•લખેછેજે•તે• ૬)દાહાડામાં• પુરી
થાઈ•હતી*અને•સલમાને•ફારસીની•રા
એ•મુબારક•મુજબ•ચાલેઆથી•દુશમંન
ની•આખી•ફોજ•હારી•તથા•શેકસત•ખા
ઈ•અને•નાઉમેદી•સાથે•પાછી•ફરી*

૭ “ મઆરેજ•ઉલ•નબુવેહ• ” નાં
મની•ફારશી•કેતાબ•કે•જે•મુલાં•મોઈ
નુદીન• હેરાતીએ• શ્રી• હેરાત• શેહર•

દ•આવી•નહી*પછે•તે•સાહેબે•સલમા
ને•ફારસીને•પુછેઉંકે•ઈ• બાબતમો•તા
હારી•શું•મસલેહતછે? તેવારે• સલમાને
અરજ•કીધી•કે•જે•પેલાઈ•હમારાં•ઈરાંન
નાં•મુલકમાંના•હર•ઈક•શેહર•ઉપર•દુ
શમેન•લારે•ફોજ•લઈને•ચહડી•આવતો
અને•તે•શેહરના•રેહવાશીઓ•પોતાના
દુશમન•સાથે•લડવાની•તાકાત•નહી•
રાખતા•તેવારે•તેવો•પોતાનાં• શેહરની
ચો•તરફ•તરત•ખાહી•ખોદાવતા•હતા•
તેથી•હાલ•માહારી• નાકેસ• અકલમો•
ઈમ•ઠરેચ•કે•આઈ•શેહરની• આશપાશ
ઈક•મોહોટી•ચર•ખોદાવો— ઈ•વાત•હજ
રત•મહંમદને•લારે•પસંદ• આવી•'અને
સરવે•મુસલમાંનોને•ઈમ•હોકમ•કરેઓ
જે•દસ•દસ•માંણસોની• ટાલકી• જગો

હીસસે•વધારેછે•તેવારે• આપડે•હાવી•
મોહોટી•પ્રોજની•સાંમખે•થાઇને•શી•ત
રેહ•લડાઇ•કરીએ ? એ•વાત•સાંભલીને
અબદુલલા•અબી•સલુલે•* કહેઉંજે•આ
પડે•એ•પ્રોજની•સાંમખે•લડવા•ઉભા•ર
હીએ•અને•હેને•મારી•હટાડીએ• પણ•
આએ•મદીનાનું•શેહેર• આપડે• છોડી•
નાહાસવું•નહીં* એ•વાત•કેટલાએક•અસ
હાબોએ•કબુલ•રાખી•અને• પસંદ•કીધી
પંણ•બીજાઓ•એમ•બોલવા•લાગાકે•ન
હીં•આપડે•આએ•શેહેરથી•બાહાર•ની
કલી•ઉનચા•પાહાડો•ઉપર• જાઇને•દુ
શમેનો•સાથે•લડાઇ• કરીએ•—એ•સંઘ
લાઓની•અકલ•હજરત•મહંમદને•પસં

* એ•ધણી•હજરત•મહંમદના•ઓજલેશીઓ
મધેનો•એક•ઓજલેશી•હતો*

તરજુમો•કરનાર*

ગેલ•ફીથી•ને•સલમાનને•પોતાનાં•ઘેરનું
માંણસ•ઠેરવેઉં*)

એજ•કેતાબને•સફે•૧૪૯ મે•આવેલું
છેકે•—સલમાને•ફારસીને•વાસતે•હજરત
મહંમદે•ફરમાવેઉં•હતું•ને•એ•ઘણી•—
નાસેહે•રસુલ•અલલા•—એટલેકે•—"પર
વરદેગારના•પેગંમબરને•નસીહતનો•ક
રનાર•હતો•"—તેહેનો•સબબ•એ•હતોકે
જે•વેલાએ•શ્રી• મક્કાના•રેહવાશીઓ•ઇ
આહુદી•લોકોની•કુમક•લઇને•સને• ૫)
હીજરી•તથા•અંગરેજી•સને•૬૨૬—૨૭
માં• હજરત• મહંમદ• ઉપર•ફોજ•લઇ
ને•શ્રી•મદીને•ગએઆ•તે•વેલાએ•તે•સા
હેબે•પોતાના•અસહાબોની•મસલેહત•
પુછીકે•આએ•દુશમંન•ને•ફોજ•લઇને•
આવેચ•તે•આપડી•ફોજના•કરતાં•દસ

તાજે•ઈ•હમારી•ટોલકી•મધેનો છે•અને
અનસાર•* વાલાઓ•ઈમ•કેહતા•હતા
જે•નહીં—સલમાંનતો•હમારી•તરફ•વાલો
છે•કાંઈજે•સલમાંન•હજરત•મહંમદને•
પેહલ•પેહલો•મદીના•શેહર•મધે•આવી
મલેઓ•હતો•—પણ•હજરત• મહંમદે•
ઈમ•ફરમાવેઊંજે•—સલમાન•રજલુંન•
મીનના•ઈહલલ•બૈતે•—ઈટલેજે•“સલમા
ન•હમારાં•પોતાનાં•ઘેરનું•માંણશ છે*”
(ઈ•ઉપરથી•પકે•પણે• સાબેત•થાઈ
ય•જે•હજરત•મહંમદે• મોહાજર•તથા•
અનસાર•વાલા•લોકોની• દલીલને•બા

---

* હજરત•મહંમદ•જેવારે•શ્રી•મદીને• આવી
પુગો•તેવારે•તાંહાંના•રેહવાશીઓ•મધેથી•જે•લોકો
પોતાંના•જાંન•માલથી•હાથ•ઊઠાવીને•તે• સાહેબની•
તાબેદારીમો•આવી•રહેઆ•તે•લોકોને•અનશાર•
કરી•કેહે છે* તરજુમો•કરનાર*

(ઈ·સીવાઈ·બીજો·કેટલોઈક· ઈહ
વાલ·ઉપર· કહેલી· કેતાબ· મધે· લખે
ઓછે·તેહેનો·સરવેનો·તરજુમો·કરતાં
ગ્રેહકટ·લંમબાંણ·થાઈ છે·તે·સારૂં·હંમારા
અકલમંદ·તથા·દાંનાવ·વાંચનારાવોને·અ
રજ·કરે આમોં·આવેચકે·જેવોને·તે·ઈહવા
લ·જોવો·હોઈ·તેવોઈ·ઉપર· લખેલી·કે
તાબને·પાંને·૮૬)મેથી·વાંચીને·પોતાની
ખાતરી·કરી·લેવી*)   તરજુમો· કરનાર*

ઈજ·કેતાબને·સફે· ૮૮)મે·આવે
લું છેકે·—આગલા·તવારીખ·વાલાઓ·ઈ
મ·લખી·ગઈ આય·કે·સલમાને·ફારસી
વીસે·મોહાજર·* લોકો·ઈમ·કેહતા·હ

---

* શ્રી·મકાના·રેહવાશીઓઈ·જેવારે· હજર
ત·મહંમદ·ઊપર·હાંમલો· કીધો·અને·તે· સાહેબને·
તાંહાંથી·શ્રી·મદીને·નીકલી·જાવુ·પડેઊં·તેવેલાઈ·શ્રી
મકાના·રેહેવાશીઓ·મધેથી·જે·લોકો·પોતાનો·ઘર
બાર·છોડીને· હજરત·મહંમદ·સાથે· ગઈઆ·તે·લો
કોને·મોહાજર·કરીને·કેહે છે*   તરજુમો·કરનાર*

પોતાથી•જુદો•પડવાની•રજા•નહીં•આપી
હતી•તેથી•કરીને•હું•રાત•અને•દાહાડો•
પોતાનાં•બાપનાં•ઘેરમાંથી•બાહેર•જાઇ
નહીં•સકતો•હતો•અને•નીત•તે•જગો
ઈ•આતશને•રોશંન•રાખીને•તેહેની•
ઈબાદતમાં•મશગુલ•રેહેતો•હતો*બીજું
માહારા•બાપની•ઈક•ખેતી•હતી•તે•
જગોઈ•તેવંણ•હર•રોજ•જાતા•હ
તા•અને•ખેતી•વાડીનું•કાંમ•આબાદ•
રાખતા•હતા•—ઈક•દાહાડે•તેવંણને•કાં
ઇ•કારણ•આવી•પડઊં•તેથી•કરીને•ખે
તીવાડીની•તપાસદારીને•વાસતે•મહને
મોકલેઓ•અને•કહીઊં•જે•તું•તાંહાં•જા•અ
ને•વેહેલો•ઊતાવલેથી•પાછો•આપડે•ઘે
ર•આવજે•અને•વધારે•વાર•ખોટી•રેહે
તોનાં•એ•મ•કહી•મહને•રવાંને•કીધો*

અને·આતશ·પરસતી·* કરતો·હતો*મા
હારા·બાપની·ફિટલીતો·મેહેરબાંની·મા
હારી·ઉપર·હતી·કે·તેણે·કોઇ·દંને·મહને

---

* આતશ· પરસતી·—ફિ· જગોફિ· ઇઅજ
દાં·પરસતીનો·લફજ·લખવો·જોઇતો· હતો·કાંફિજે
હજરત· જરતોસતની· પાક· માજદીઅસની· દીન
ની· પેરવી· કરનારાવો· મધે·કોઇ· આતશ· પરસ
તી·નહીં·કરતું·હતું·પંણ·આતશને·પોતાનો·કેબલો·
કરી·તેહની·સંનમુખ·ઊભા· રહીને· પોતાંની· ફરજ·
નીઆફિશ·તથા·સેતાફિશ·કરીને·ગુજારતા·હતા·તે·
ઊપરથી·શાફિદ·મુસલમાન· લોકો·પારસીઓને·આ
તશ·પરસત·કરી·કેહેતા·હસે·—અને·બીજું·—હજર
ત·જરતોશતનો· જમાંનો· કેટલાફિક· સો·વરસ·ગુ
જરેઆ·પછે·બે·સહમજ·લોકો·મધેથી· કોઇ· આફ
તાબને·તથા·બીજા· આતશને·પોતાનો· ખોદાફિ·સ
હમજતા· હતા·—તે· ઊપરથી· અગર· મુશલમાંનો
ફિ ·સરવે· પારસીઓને· આતશ· પરસતીનો·લકબ
આપેઓહોફિ· પછે·ગેબની· વાતનો· જાંણનાર·તે·
સાહેબ·પાકછે*

તરજુમો·કરનાંર*

અબાસ* નો.બેટો.એંમ. કેહેછેજે
સલમાંને.ફારસે.એ.દીને.મહને. કહેઉં
જે.હું.ઇસફેહાંન.શેહેર.મધે.હએ.નાંમ
નાં.ગાંમડાંમાં.એ.ખેતીવાડીનાં.કાંમના
કરનારને.પેટ.અવતરેલો.હતો.અને.મા
હારો.બાપ.સઘલી.વાતે.પુરો.અકલમં
દ.તથા.કાબેલ.તેસાથે.તવંગર.હતો.

---

* અબાસ.—એ.ધાગી.હજરત. મહંમદનો.કા
કો.થાએ.અને.અબદુલા.એ.ધણીનાં.છોકરાનું.નામ
છે.તે.સાહેબ.પોતાંના.જમાંનામાં.ઘણોજ.ફાજેલ
તથા.કાબેલ.હતો.—એંમ.કેહેછેજે.હજરત.મહંમદે
એ.ધણીએ.વાસતે.દુવા.કરી.હતી.કે.પરવરદેગાર.તુંહ
ને.બુજોરગી.બખશે—અને.અકલમંદી. તથા.કાબે
લીઅતને.દરજે.પોંહોંચાડે—તે.મુજબ. એ.ધણી.અ
કલમંદી.તથા.દાંનાઈમાં.એકો. પુરવીણ. નીકલેઓ.
હતો.—એ.સાહેબની.કેટલીએક.હદીસની.રેવાએતોને
આગલા.તથા.હાલનાં.જમાંનાંના. મુસલમાંનો.સન
દ.તરીકે.ગંણેછે*

તરજુમો.કરનાર*

જરી૰તથા૰સને૰૧૪૪૫—૪૬ અંગરેજી૰
.પ્રયે૰બનાંવીને૰તઈઆર૰કીધી૰અને૰સ
ને૰૧૨૬૨ હેજરી૰તથા૰સને૰૧૮૪૫—૪૬
અંગરેજીનાં૰વરસમાં૰મુનશી૰ ક્જલુદી
ન૰ખંમકરનાં૰સીલાનાં૰છાપાખાંનાંમે૰
મીરજાં૰ફેહમદ૰ કાશાની૰કે૰જેહેના૰લ
કબ૰ખુરરમ૰ તરીકેછે૰તેંણે૰ પોતાને૰
હાથે૰અસલ૰કેતાબનાં૰ ૭) દફતરને૰
૨) દફતરમાં૰ઉતારો૰કરીને૰શ્રી૰મુમબ
ઈ૰મધે૰છપાવીછે૰તે૰કેતાબનાં૰બીજાં૰
દફતરને૰પાંને૰ (૬) તથા૰ (૮) તથા૰
૧૪૯) મે૰સલમાંને૰ફારસને૰ફેહવાલ૰ફા
રસી૰જુબાંનમાં૰પરગટ૰કરેઓછે૰તેહે
ને૰મુખતેસર૰ગુજરાતી૰તરજુમો૰હંમા
રા૰વાંચનારા૰સાહેબોને૰વાસતે૰નીચે૰
ટાંકી૰લીધોછે૰—

પાદશાહ•અગારચે•આપડા• (મુસલમાં
નના•) મહજબનો•નથી•તોઈપંણ•તેહ
નાં•અદલ•કરેઆનાં•સબબની•બુજોર
ગીને•લીધે• તેહેનાં•બદંનનો• ઈક•સાં
ધો•પણ•હજુર•સુધી•ખીસેઓ•નથી•
અને•જે મનો•તે મજછે•—અગાર•ઈજ•
માંસાલે•આપડા•પાદશાહો•અદલ•કરેતો
કેહેવી•બુજોરગીને•આપડે•લોકો•પોંહોં
ચીઈ ? મામુન• ઈ•વાત• શાંભલીને•મધં
ન•થાઈઓ•ને•ફરમાવેઉંજે— ઈ•વાત•
પંણ•પેલી•નસીહતોની•નીચે•ટાંકી•લીઈ*
૬ તારીખે•રોજ તુસકા•નાંમની•કાર
સી•કેતાબ•અમીર•મહંમદ•બીન•ખાવંદ
શાહે—નીજામઉ•દૌલા•વ•દીન• અમીર
અલી•શેહ•નાંમના•શ્રી• ખોરાસાંનના•
પાદશાહની•સલતંનતમાં•સને•(૪૯)હે

આપ•—અને•અગાર• કોઇ• હેવી•ધાર
ણાં•રાખે•કે—તેહેનાં•મુલકમેં•વધારો•
થાઈ•તો• તેહેને• કેહે• કે—અદલ•ઇન
સાફ•કરવાની•સીફત• અખતીઆર•ક
ર* ઈ•તખતી•વાંચીને•માંમુને•હોકં
મ•કરેઓ•જે—તે•નસીહતોની•નકલ•
ઉતારી•લીઈ*પછે•નોશેરવાંન•પાદશા
હાનાં•બદંનમેંથી•પુરાંનો•લેબાસ•જે•
હતો•તે•ઉતરાવીને•સારો•પાકીજેહ•લે
બાસ•તે•ઉપર•અતર•છાંટીને• પેહેરા
વેઓ* મામુન•ઉલ• રસીદ• સાથે•જે•
સોહોબતીઓ• હતા•તે•મધેથી• ઈક•
તે•પાદશાહ•પાસે• રજા• માંગી•જે•હો
કંમ•હોઈતો•ઈક•વાત•કેહું•— તેવારે•ક
હીઉંજે•બોલ•સું•કેહેય•— પછે• તે•સો
હોબતી•બોલેઓજે—આઈ•નોશેરવાંન

ટી• ઉપર• લખેલું• હતું• જે— દોસતો• તથા• દુશમંનો• ઉપર• મેહેરબાંની•ક રતા• રેહેવું * બીજી• વીટી• ઉપર•લ ખેલું•હતું•જે—દાંનાવ•લોકોની• મસલે હત•લોધા•વનાં•કસું •કાંમ•કરવાનું•સ રૂ•કરવું•નહીં*અને•તરીજી• વીટી•ઉ પર•લખેલું•હતું•જે—રઈફ઼ત• ઉપર•મા ફ઼આ•રાખતા•રેહેવું*

બીજી•કેતાબોમાં•ફ઼•મીશાલે•લખેલું છે•કે—ફ઼ક• શ્રૂ નાંની•તખતી•નોશેરવાં નનાં•માથાં•ઉપર•ટાંગેલી •હતી•અને• તે•તખતી•ઉપર•લખેલું•હતું•જે—અગર કોઈ•પાદશાહ•ફ઼મ•ચાહે•કે•પરવરદેગા ર•તેહેનાં•મુલકમાં•ખુબોરગી•બખશે• તો•તેહને•કેહે•કે•તાહારા• જમાંનાંના દાંનાવ•શખસોને•આબરૂ• તથા•માંન•

જમાંનાંમો·પેદા·થાઈઓય·"—તેવાર·પછે
મામુને·મદાઈન·શેહર·તરફ·કુચ·કરવા
નો·ઈરાદો·કીધો·અને·જેવારે·મદાઈન
મધે·જાઈ·પોંહોંતો·તેવારે· પેહેલે·હોકં
મ·કીધો·જે·નોશેરવાંનનું·દોખમું·ઉંધા
ડે—અને·પછે·પોતે·અંનદર· ગઈઓ·
અને·જોઈઉં·કે·જે·મીસાલે·કોઈ·શખસ
સુતેલો·હોઈ·તે·પરમાંણે·દોખમાંમાં·તે·
સુતેલો·હતો· * અને·તેહનાં·હાથનાં·આં
ગલાં·મધે· ૩) વીટીઓ·હતી·અને·તે
દરઈક·વીટીનાં·નગીના·ઉપર·ઈક·ઈક
નસીહત·લખેલી·હતી·તેમધે·પેહેલી·વી

---

* જે·વેલાઈ·મામુન·ઊલ·રશીદ· નોશેરવાં
ન·આદેલનાં·દોખમાં·મધે·ગઈઓ·તેવારે·નોશેરવાં
નને·ગુજરવાને· ૨૧૨) વરશ·થાઈઆં·હતાં*
તરજુમો·કરનાંર*

ર・પાદશાહનું・બદંન・કબર・મધે・ગલ
ગું・નથી・—તે・વાત・સાંભલી・માંમુને・ફરં
માંપેઉં・જે・આગલા・દાંનાપો・જે・કાંઇ・ક
હી・ગઈઆ・ફેઈ・તેમધે・કસો・શક・ન
થી・અને・તે・વાત・ખરી・હસે・—પંણ・
ફું・ફેવી・ઉંમેદ・રાખુંય・કે・નોશેરવાંને・
આદેલને・બાઇ・નોઉં・કે・તેફેનું・બદંન・
ગલીને・ખાક・થાઇઉંય・કે・કેંમકે—કાંઈ
ને・ઈ・ધણી・અદલ・ઇનસાફ・કરેઆમો
મશહુર・હતો・—અને・મુસલમાંન・સો
કોનાં・પેગાંમબર・હજરત・મહંમદે・પં
ણ・હદીસ * મોં・ફરમાવેલુંછે・કે・—યુલી
દતો・પ્રી・જમાને・મલેકીલ・આદેલે・—ઇઆ
ને・“ [illegible]・મે・ફું・અદલ・પાદશાહનાં

---

* ફદીસ—ઈટલેજે・પેગાંમબરની・ફરમાવેલી・નસીહત・તથા・સીખાંમણ●

તરજુમો・કરનાર●

(૬•બીનાંની•વધારે•સાબેતી•કરવા સારૂં•ઉપર•લખેલી•અખલાકઉલ•મોહ સની•નાંમની•કેતાબ•મધેથી•મામુન•ઉ લ•રશીદ•કે•જે•ધણી•શ્રી• બગદાદ•શે હેરનો•પાદશાહ• હતો•તેહની• હેકાએત નો•પંણ•ગુજરાતી•તરજુમો• હંમારા•મે હેરબાંન•દોસતોને•કીજે•અતરે•દાખેલ કીધોછે•તે•વાંચી•પોતાની•ખાતરી•કરી લેવી*)

હે કા એ ત *

શ્રી•બગદાદ•શેહેરનાં•પાદશાહ•મામુ ન•ઉલ•રશીદની• મીજલસ•મધે• બેસ નાંરા•ઉલમાઓ•માંહેલો• એક•શખસ• આગલા•દાંનાવ•લોકોની•કહેલી•વાત• ઉપરથી•કેહવા•લાગો•જે•અદલ•કરનાં

તી•—અને•હજરત•મહંમદની•વફાત•થા
ઈઆ•બાદ• ૨૩) વરસે•ગુજરેઓ•*"

૫ ઈ૪•સહી•રેવાઈત•મધે•ઈ•રવેસે•
આવેલું છે•કે•હજરત•મહંમદે•ઈમ•ફરમાવે
ઊંજે--પુલીદતો•પ્રી•જમાને•મલેકીલ•આદી
લે—ઈટલેજે•—"શ્રુ ફરછે•પરવરદેગાર
નાં•કે•હું•આદેલ•પાદશાહ* નાં•જમાંના
માં•પેદા•થાઈઓ"—અને•બીજું•ઈમ•
ફરમાંવેઊંછેકે— લા•હ્આ•કુલુલ•અરદો
જીસમ•મલેકીલ•આદીલે—ઈટલેજે "આ
દેલ•પાદશાહનાં•ગુજરવા•બાદ•તેહનું•બ
દંન•ગાલીને•ખાક•સાથે•મલી•જાતું•નથી
બલકે•જે મનું•તેમ•રેહેછે*"

---

* અતરે• નોશેરવાંને• આદેલ•પાદશાહની•
મુરાદ•લીધીછે*

તરજુમો•કરનાર*

મો• આવેલોછે•જે•લંમબાંન•નહીં•થાઈ
જાઈ•અને•મતલબ•તરત•હાંસેલ•કીયા
મો•આવે*

"સલમાંને•ફારસી•હજરત•મહંમદના•
"અસહાબ—" મધે•ઘણોજ•માંન•તથા
બુજોરગી•પાંમેલો•હતો•તે•સાહેબની•
પેદાઈશ•શ્રી•ફારસનાં•મુલક•મધે•થાઈ
હતી•—અને•તે•સાહેબ•ખોદા•પરસતી
ની•રાહ•સોધવાલે•વાસતે•પોતાનાં•શે
હેરથી•બાહેર•પડેઆ•અને•તે•કારંણ
શર•ઘણાંઈક•પરહેજગાર•તથા•ઈબા
દત•કરનાંરાઓની•સોહોબતમો•રહીને
હરઈકથી•ફાઈદાની•વાતો•હાંસેલ•કર
તો•હતો*ઈ•ધણીની•ઉંમર•૩૫૦) વર
સની•હતી•—પંણ•ખરેખરી•રેવાઈત•ઈ
છેકે•તેહની•ઉંમર•૨૫૦) વરસની•હ

ને૰ ૧૨૫૧ ફેજરી૰તથા૰સને૰ ૧૮૩૫—૩૬
અંગરેજીનાં૰ વરસમાં૰ શ્રી૰ કલકતા૰ શેહે
રમાં૰ મોલવી૰ અબદુલાનાં૰ ફ્રહમદી૰ છા
પાખાંનાંમાં૰ મોલવી૰ બદીઉદીને૰ છપાવી
તે૰ કેતાબને૰ સફે૰ ૭૯૮ મે૰ નીચે૰ લખે
લી૰ બીનાં૰ ફારસી૰ જુબાંનમાં૰ સલમાંને
ફારસીની૰ બાબદમાં૰ લખીછે૰ તેહેનો૰ મુ
ખતેસર૰ તરજુમો૰ હુંમારા૰ ભાઈબંદોને૰
વાંચવાને૰ કીજે૰ કરે઼ઓછે૰ તેમધે૰ જે૰ જે
હદીસો૰ સલમાંને૰ ફારસનાં૰ ફ્રહવાલમાં૰
" મશારેકઉલ૰ અનવર"—નાંમની૰ કેતા
બ૰ કે૰ જેહની૰ જીકર૰ ઉપર૰ આવેલીછે૰
તેમધેછે૰ તેહને૰ તરક૰ કરીને૰ ને૰ બીનાં
તે૰ ઉપરાંત૰ વધારે૰ આફ૰ કેતાબમાં૰ આ
વેલીછે૰ તેહનોજ૰ ફકત૰ તરજુમો૰ કરે઼આ

હાથ•મુકીને•ઉપર•કહેલી• હદીસ•કહી સંભલાવી• અને• કહેઉંજે— અગર• ઇ માંન•આસમાંન•ઉપર• પરવીન•સેતારા નાં•જેટલું•દુર•હતે•અને•તેહેવી•જગો ઉપર•નજર•નહીં•પોંહેચી• સખતે•તો બી•ફારેસનાં•રેહેનાંરા•લોકો•(ઇઆને પારસીઓ•)તેહને•સોધી•કાહાડતે•"— અને•ઈ•હદીસ•મધેથી•પારસીઓની• બારીક•બીની•તથા•તેવોની• ઇમાંનદા રીની•કાબેલીઅત•માલંમ•પડેચ*

૪ મઉલાના•શેખ•અબદુલ•હક•દેહલી વાલાઈ•મીશકાતે• શરીફની• શરેહની• ચોથી•જીલદ•કે•જે•કેતાબ•તે• શેહર•મ ધે•સને• ૧૦૬૧ હેજરી•તથા• અંગરેજી સને• ૧૬૫૦—૫૧ માં•બનાંવી•અને•સ

ત.તેવારે.સુરઈ.જુમાં * ની.આઈ.આ
ઈત.† ઉતરી.કે—વ.આખરીન.મીનહુમ.
લમમા.ઇઅલહકુબેહીમ—ઈટલેને—"પ
રવરદેગાર.કે.ને.શાહેબે.પાકછે.તેં ણે
શ્રી.અરબનાં.મુલકમો.પેગાંમબર.મોક
લેઆ.અને.ને.લોકો.હજી. અરબ.લો
કો.સંગાથે.મલેઆ.નથી. તેવોને.વાસ
તે.પંણ.મોકલેઓછે* તેવારે.તે. સાહે
બની.મીજલસનાં.બેસનારાવો.મધેથી
ઈક.શખસે.તરેંણ.મરતબે.પુછેઉં.કે.
ને.લોકો.હજી.અરબ.લોકોને.મલેઆ
નથી.તે.લોકો.કોંણછે ? તેવારે.હજર
ત.મહંમદે.સલમાંને.ફારસીની.ઉપર.

* સુરઈ.જુમાં.—ઈટલેજે. કોરાંનેશરીફ.
મધેનાં.ઈક.ભાગનું.નાંમછે*

† આઈત.— A verse of the Alcoran

તરજુમો.કરનાર*

પેઉંછેજે•અગાર•ઈમાંન•પરવીન•* ઉ
પર•લટકેલું•હોતે•તોબી•પારશીઓની
ઓલાદ•તાંહાં•જાઇને•પોતાને•સવાયી
ન•કરતે*અને•બીજી•રેવાએત• મધે•એ
મ•છે•કે•—"લૌકાનલ•ઈમાંન•ઈન્દ•સુર
ઇઆ•લનાલહુ•રેજાલુન•ઔરજુલુન•મી
નહા•ઓલાઇ•"એટલેજે•—અગાર•ઈમાં
ન•પરવીનની•પાસે•હોતે•તોબી•એ•પા
રશીઓ•મધેથી•એક•મરદ•ઇઆ•ઘણાં
એક•મરદોને•મલી•સકતે*"

બીજું•—" મસબબીહ•—" નાંમની
કેતાબ•મધે•અબુહોરેરાની•રેવાએતછે•
કે•" હંમે•હજરત•મહંમદ•પાસે• બેઠા•હ

---

* પરવીન•—સાતમાં•આસમાંન•ઊપર•સેતા
રાનો•જુમકો છે•તેહેને•અરબીમાં•સુરઇઆ•તથા•
અંગરેજીમાં• Pleiades પલીએડીસ•કરી•કેહે છે●
તરજુમો•કરનાર●

કોમ•વાલાવોડ•કેહેવું• ઓતંમ•અને•ઘ
ટતું•મત•આપેઉંછે*

પારશીઓનાં•ઇમાંનની•ખુનોર
ગી•અને•તેવોની•બારીકબીની
તથા•દુર•અંનદેશીનાં•બડઆંન
મો•૧૧૩૮)મી•હદીશ•મધે•આવેલો
દાખલો*

"લોકાનલ•હમાંનો•મોઅલકન•બીલ
સુરહઆ•લનાલહુ•અબનાઓ•ફારેસ*"
ફટલેને•સહી•બોખારીની•કેતાબ•મધે
અબુહોરેરા* ના• રેવાડતછે•તેહમો•ફ
મ•લખેલુંછેકે•—હજરત• મહંમદે•ફરમાં

---

* અબુહોરેરા•—ફ•સખસ•હજરત•મહંમદ
ના•સોહાબતીઓ•મધેનો•ફકે•સોહાબતી•હતો•અ
ને•ફ•ઘણી•ઘણો•પરહેજગાર•હતો•અને• ફ•શાહે
બનાં•ખાલેઆ•ઊપર•હદીસ•વાલાઓનો• ભારે•ફ
તેબારછે—ફ•ઘણીને•અબદુલ•રેહમાંન•પણ•કેહેછે
તરજુમો•કરનાર*

મરહુંમ•જનાબે•નાખોદા•મહંમદ•અલી સાહેબ•રોગેના•આસરા•હેઠલ•તરીજી વખત•શ્રી•મુમબઇ•મધે•મહમદી•નાંમ નાં•છાપાખાંનાંમો•તારીખ•૨૭ મી•રમ જાંને•શરીફ•સને• ૧૨૬૩ હીજરી•તથા તારીખ• ૮ મી•શપટેમબર•સને•૧૮૪૭ અંગરેજીને•દંને•શ્રૂધારીને• છાપી•પર ગટ•કરેઓ•તેમધે•જરતોસતી•કોમનાં દીનદાર•તથા•રાહે•રાસતી• ઉપર•ચા લનારા•લોકોને•વાસતે•ફ્ક•ફકરે•તેહ ની•હદીસ•શ્રૂધાં•સફે• ૭૦૨) થીતે•સ ફે• ૭૦૩) શ્રૂધી•છાપી•પરગટ•કરેઓ છે•તેહનો•ગુજરાતીમો•તરજુમો•નીચે ટાંકેલોછે•તે•ઉપરથી• હમારા•ભાઇબં ધોને•વાંચી•વાકેફ•થાવું•કે•આપડે•જર તોશતી•લોકોને•વાસતે•મુસલમાનની•

ઉપર•લખેલી• બીનાં•—" કશાફુલ•લો
ગાત• "—તથા•—"રશીદી•"—તથા—
"બુરહાને•કાતેઅ"—તથા•"મદારૂલ•અ
ફાજેલ• "—નાંમની• કેતાબો• મધેથી•
લીધીછે* "

૩ " મુશાહેરૂલ•અનવાર•દર•ફ
મે•હદીસ•" નાંમની•અરબી•કેતાબ•ઉ
પરથી• સલીસ•ઉરદુ• જુબાંનમો•તર
જુમો•મોલવી•ખુરરમ•અલી•સાહેબે•કરે
ઓ•હતો•તેહને•શ્રી•લખનોરનાં•નવાબ•
સાહેબ•ફજઆલે•જમાંન•હાતેમે•દૌરાં
ન•નવાબ•જુલફેકાર•આલીખાંન•બા
હાદુર•સાહેબે•વખત• ૨) શ્રી•લખનોર
મધે•છપાવીને•ખોદાફતાલાનાં•નાંમ•ઉ
પર•લોકોને• મુફત• આપેઓ•—પછી•
ફ •કેતાબ•નહી•મલેઆનાં• સબબથી•

ને·પોતાની·મુબારક·નજરમો·શ્રૂંનાંને·ઈ
ક·જવનુ·પણ·વજન·નહીં· આપતો·હતો
તેથી·ફરીને·ઈ·સાહેબને· "જ઼રદશ્ત."
કરી·કેહેછે* બીજું·—કેટલાઈક· મુસલમાં
નો·હજરત·જરતોશ્તને·માંનતા·નથી
પણ— "ફાજેલે· શેહરૂજી." —તથા·—
"અલલામઈ·શીરાજી." —તથા·—"અ
લલામઈ· દવવાની." * —તથા·મીર·સ
દરૂદીન·અને·બીજા·કેટલાઈક·આલેમો
ઈ·ઈ·હજરત·જરતોશ્તને·હકીમે·કાંમેલ
તથા·પેગાંમબર·કરી· ગણેઓછે*—ઈ

* ઈ·ઊપર·કહેલા·પેહેલા·તરંણ·સાહેબો·ફક્ત
પોતાનાં·લકબથી·ઓલખાંણમો·આવેછે—જે·મીસાલે
કે·—"ફાજેલે·દીનદી"—ઈ·ધણીનું·નાંમ·શાહ·અબદુ
લ·હક·દીલલી·વાલા·કરીનેછે·તોપણ·તે·સાહેબને·આ
જ·દન·તલગ·ઘણાં·લોકો·નાંમથી·ઓલખતા·નથી*
તરજુમો·કરનાર*

થા•રાસત•પેગંમબર•કરી•ગણેછે•—
અને•જંદની•કેતાબ•કે•જે•તે•સાહેબ•
લાવેઓ•હતો•તેહને•પારસી•લોકો•આ
સમાંની•કેતાબ•કેહેછે* બીજી•તવારી
ખ•વાલાઓ•હજરત•જરતોશતને•ઇ
બરાહીમ•* કરી•કહેછે* બીજું•"જર
દશત•"ઈ•ફારસી•જુબાંનનો•જોડ•શ
બદછે•તેહેનો•માંઈનો•ઈજે•—"જર"
ઈટલે•શ્રુંનું•અને•"દશત"—ઈટલે•
બદ•તથા•હલકું•—ઈ•સાહેબે•પાક•બી
લ•ફુલ•પઇસા•ટકાની•તથા•આઈ•ફાં
ની•દુનીઆંની•કોઇબી•ચીજ•ઉપર•
પોતાનુ•દીલ•નહી•લગાડતો•હતો•અ

---

* ઈ•ધણીને•અંગારેજી•જુબાનમા•Abraham
ઈબરાહેમ•કરી•કેહેછે*

તરજુમો•કરનાર*

બાંનમાં.લખેઓછે.તેહનો.ગુજરાતીમો.ત
રજુમો.હમારા.દેશીઓને.વાંચવાને.ઉપ
ઓગી.જાંણીને.નીચે.ટાંકી.લીધોછે*

"હજરત.શીત.જરતોશીત.—કે.જે.સા
હેબ.પાકને.જર.દશીત.—જર.દેહશીત.
તથા.જરતુશીત.પણ. કેહછે. તે.મનોચે
હર. પાદશાહ. કે.જે. ફરેદુનની.ઓલાદ
નો.હતો.તેહની. નસલથી. પેદા. થાઈ
ઓ.અને.ઈ.ક.નાંમીચા.વખણાંઈલા.કાબે
લ. તથા.ફાજેલ.હકીમ.નાંમે.ફીસાગોર
સ*નો.સાગેરદ.હતો*બીજું.—ઈ.સાહેબ.
અશોઈ.ગુશતાસપ. પાદશાહના.જમાના
માં.પેગાંમબરીનો.દાવો.કીધો.અને.પાર
શી.લોકો.ઈ.સાહેબને.પોતાનો.બરહક.ત

---

* ઈ.ધણીનં.અંગરેજી.જુબાંનમો Pythagorus પીથાગોરસ.કરી.કેહેછે*

તરજુમો.કરનાર*

છે•અને•તેવોની• દીનમો•શરાબ•નેટ,
લોકે•માંણશને•બેહોશ•નહીં•કરે•અને
તંનદરોશતી•બખશે•ડિટલોજ•પીવાનો•
રવા•રાખેલોછે*

૨ "ગીઆસુલ-લોગાત"—નાંમની•
ફારશી•કેતાબ•કે•જે•મોલવી•ગીઆસુદી
ન•બીન•મોલવી•જલાલુદીન•શ્રી•રાંમપુ
રના•રેહેવાશીએ•સને• ૧૨૪૨) હીજરી
તથા•અંગરેજી•સને• ૧૮૨૬—૨૭ મધે•
બનાવી•અને•શ્રી•લખનોર•મધે•ઇસની•નાં
મનાં•સીલાના•છાપાખાનાંમાં•મીર•ઇસ
ન•રજવીએ•સને• ૧૨૬૫) હીજરી•તથા
અંગરેજી• સને• ૧૮૪૮—૪૯ મધે• છ
પાવી•તે•કેતાબંને• ૨૩૩) મે•પાંને•ઇજ
રત•શત• જરતોશત • અસફંનતમાંન•
અનોશેહરવાંનનો• દીવાલ• ફારશી•જુ

તુજા• અલીઈ •—કરરમ•અલલાહો•વજહુ
હુ•—ઈટલેજે•" પરવરદેગાર• તેવોની•
જાત•ઉપર•બખશીશ•તથા•રેહેમતનો•
કરનાર•હોજો•"—ઈમ•ફરમાવેઉંછે•કે•
મજુસી• * લોકો• અસલથીજ•આશામાં
ની•કેતાબ•રાખતા• આવેઆછે• અને•
તેવો•ઈક•પેગાંમબરની•દીનનાં•તાબેદા

---

* મજુસી—ઈટલેજે•હજરત•જરતોશતની•દી
નની•પેરવી•કરનાંરા•લોકો•કે•જેવો•બોરશોદ•તથા•
મોહોર•ઈજદ•તથા•આતશને•પોતાનો• કેબલો•જાં
ણેચ• તેવોને•કેહેછે*મજુસ•ઈ•શબદ•અરબીછે•અ
ને• અસલ•ફારશીમાં•ઈ•બોલને• " મંજ•ગુશ•"—
કે•જે• જોડ• શબદછે• તેહનો• માંઈનો•નાંધલા•કાં
ન•વાલો•કરી•થાઈછે•અને•ઈ•વીશે• આગલા•દાંનાં
વો•ઈમ•લખો•ગઈઆછે•કે• મજુસીની•દીનને•જાહે
ર•કરનાર•ઈઆને• હજરતે•જરતોશતનાં•કાંન•નાં
ધલા•હતા•તે•ઊપરથી•ઈ• દીનની• તાબેદારી•કરના
રા•લોકોને•મજુસી•કરી•કેહેછે*

તરજુમો•કરનાંર*

શાનખાંન• શ્રી•રાંમપોર• વાલાઈ• સને•
૧૨૬૧ હીજરી• તથા• અંગરેજી• સનેં
૧૮૪૫ માં• તેહેનો• તરજુમો • ઉરદુ•
જુબાંનમાં•કીધો• અને•તે• તરજુમાંને•
શ્રી•મુગબઇ• મધે•મહમદી• નાંમનાં•છા
પાખાંનાંમાં•મહંમદ•હોશેન•બીન•મહંમ
દ•સલીમ•અને•અબદુલ• મલેક•બીન•
મોલવી•મહંમદ•સાદેકે• ઉપર•કહેલા•મ
રહુંમ•શાહેબનાં• ખરચથી•છાપી•—તે•
કેતાબને• ૧૮૯ મે•પાંને•હજરતે•શાત•
જરતોશાત• ઉપર•આશામાંની• કેતાબ•
ઉતરીય•તે•વીશેનો•દાખલો•આવેલોછે.
તેહેનો•ગુજરાતી•તરજુમો•નીચે•હમારા
વાંચનાંરા•સાહેબોને• વાસતે•ઉતારી•
લીધોછે•—

હજરત•અમીર•ઉલ•મોમીનીન•મુર

જરી॰તથા॰ અંગરેજી॰સને॰ ૧૫૦૪—૫
નાં॰વરસમાં॰બનાંવીછે॰તે॰મધેથી॰તથા॰
રોજગુસફા॰તથા॰મઆરેજ॰ઉલ॰નબુવા
માંથી॰ઇનતેખાબ॰કરીને॰જે॰જે॰બીનાં
ઘટતી॰ હતી॰ તેહનાં॰ ગુજરાતી॰ તરજુ
માં॰નીચે॰ટાંકેઆછે॰તેથી॰ વાંચી॰વાકેફ॰
થાવુ॰*)

૧ તફસીરે॰ફતફુલ॰અજીજ॰—કે॰જે॰કે
તાબ॰મઉલાનાં॰શાહ॰અબદુલ॰અજીજ
શ્રી॰ દીલી॰વાલાઈ॰શ્રી॰દીલી॰મધે॰સને॰
૧૨૨૬ હીજરી॰ તથા॰ અંગરેજી॰ સને॰
૧૮૧૧)૧૨ માં॰બનાવી॰અને॰તે॰કેતાબ
અશલ॰ફારશી॰જુબાંનમાં॰શ્રી॰કલકતા॰
મધે॰છપાઇછે॰તે॰ઉપરથી॰મરહુમ॰જનાંબે
નાંખોદા॰મહંમદ॰ અલી॰શાહેબ॰રોઘેની
ફરમાઈશથી॰શ્રી॰મુમબઇ॰મધે॰મોલવી॰હ

(હંમારા•સરવે•ખાસોઆંમ•વાંચનાંરા
સાહેબોની•નજદીક•છુપું•નથી•રેહે•કે•
જેજે•પારસીઓની•હજરત•મહંમદે•તા
રીફ•કીધીચ•તેહેવા•શખસોનાં•દાખલા
સલમાંને•ફારસની•બાબદમેં•તથા•પાદ
શાહ•નોશેરવાંને•આદેલની•શાંનમાં•હ
જરત•મહંમદે•જે•વખાંણ•કરીચ•તે•ત
થા•બીજા•દાંનાવ•મુસલમાંનોઈ•કીધી
ચ•તેહનાં•જુજ•દાખલાઓ•હદીસની•
કેતાબમાં•તથા•બીજી•નાંમીચી•કેતાબો
જેહવી•કે•તફસીરે•ફતહુલ•અજીજ•ત
થા•ગેઆસુલ•લોગાત•તથા•મશારેક
ઉલ•અનવાર•તથા•શરેહ•મીશકાતે•
શરીફ•તથા•અખલાક•ઉલ•મોહસની•
કે•જે•કેતાબ•શ્રી•ખુરાસાંનનાં•મુલકમાં
મુલાં•હોસેન•કાશફીઈ•સને•૯૧૦) હે

બાહ્રે•અશાહાબોનાં•નાંમ• ૧ તલહે•—
૨ જબીર—૩ અબદુલ•રેહેમાંન•—૪ શા
આદ—૫ સલમાંન•—૬ અબુજર•—૭
ગુફાર—૮ અમાર•—૯ અતબે—૧૦ ઇ
આ•શારેહે—૧૧ બલાલ•—૧૨ મક્દાદ—
ફ•વગેરે•તમાંમ•મુશલમાંનોની•જંમાત
ની•હજુરમાં•લખેલછે•*

---

* ફ•ઊપર•લખેલાં•ફ્રેદ•નાંમાંનાં•દાખલા
પીશી•દશાતુરજી•અશાપંનદીઆરજી•કાંમદીનજીફ•ફિશ
લખેલાંછેજે•ફારશી•તરણ•કેતાબો•મધેછે• તેહેનાં•
નાંમની•વીગત—ફબીબુલ•સીઅર•—મનાકેબે• મુર
તજવી•—તથા•જલા•ઊલ•અઇઊન•

તરજુમો•કરનાર•

હ્રોટા·બુજોરગા·ફરી· ગણેઓ·અને·,
તેહ્નેે·શવાબ·ઘણો·લાગે·—અગર·કો
ઇ·ડ·લોકોને·આજાર·દીડ·તેંણે·ગોડ
આ·મહ્લે·આજાર·દીધો·અને·તેહ્નો·હું
કેઆંમતના·દાહ્ડા·શ્રૂધી·મુદઇ·છેઉં—
અને·તે·શખશ·કેઆંમત·શ્રૂધી· દોજ
ખ·ભોગાવશે—અને·માહ્રો·કોલ·તથા·
માહ્રો·હ્રોકંમ·મુશલમાંનો·ઉપરછે·અ
ને·તમાંમ·મુશલમાંન·ઉપર· માહ્રારી·શ
લાંમ·હ્રોજો*—હ્જરત·અલી· કેહ્રેછેજે·
ડ·ફરમાંન·પેગંમબર·મહ્ંમદનાં·હ્રો
કંમથી·લખેઉંછે—આફરીન·હ્રોજો·તેહ્નેી
ઉપર—શને· હીજરી·૯)માહ્રે· રજબ
મો· લખેઉંછે—તરંણડે· ઇઆરોની· હ્
જુર·તે·મંધે·પેહ્રેલો·અબુબકર·તથા·ઉ
મર· તથા· ઉશમાંન· અને·ડ· વગેરે·

લમાંનો•જે•નશીહત• થાઈલાછે• તે•શા
લમાંન•ફારસીથી•થાઈઆછે*હવે•અમી
ર•ઉલ• મોમીનીન• કેહેછેજે• માહારી•
આઈ•નશીહતને• જુઠી•કરી• નહી•ગા
ણે—અને•વલી•હોકંમ•કરૂંચ•જે•શલમાં
નની•કોમનાં•તમાંમ•પારશીછે•તેવો•ઉ
પર•મુશલમાંનો•ઘણી•નેકીથી•નેગાહ•
રાખે•અને•ઈ•લોકો•પોતાની• દીન•ઉ
પર•કાઈમ•રેહે•તેહેને• મુશલમાંનો•જુ
લમથી•મુશલમાંન•નહીં•કરે•અને •જે•
કોઇ•માહારી•આઈ•નશીહતને•કબુલ•
નહી•કરશે•તેહેને•તેહેકીક• ખોદાનો•
બંનદો•નહી•કેહેવો•અને•તે• ઉપર•લે
આંનત•રશાતાખેજ•લગી•પડશે• અને•
જે•કોઇ•ઈ•લોકોને•મોહોટા•ગુનોરગા
કરી•ગણશે•તેણે•ગોઈઆ• મહને•મો

મરદો•તથા•ઓરતો•જેકોઇ•પકડે•તે•
ઉપર•લખેલા• પારશીઓનાં• માલ•મી
લકત•ઉપર• નીગેહબાંની• કરે—અને•
ફ•લોકોને•આજાર• દેવા•ઉપર•કંમર•
નહી•બાંધે—અને•ફ•લોકો•પાશેથી•જ
જીઓ•નહી• લીફ— અને• ફ•લોકો• કં
મરે•કુશાતો• બાંધેછે• તેહેને• કાંઇ• મુ
જાહેમત• ઘાફ•નહી•અને•ફ•લોકો•પા
શેથી• મેહેશુલ• ઇઆલે• દાંણ•નહી•
લીફ• કાંઇ• શુધી• કે• કેઆંમતનાં•દા
હાડા•શુધી•ફ• લોકોને• માંફી• કીધી
છે•અને•ફ•લોકોનાં•આતશ•ખાનાંછે•
તે•ઉપર•તથા•બાગ•તથા•માલ•મીરાશ
ઉપર•નીગેહબાંની• કરે—અને•ફ•લોકો
મોહોટા•ઉંનચા•પોશાગ•પેહેરે•તથા•શ
વારી•કરે•તથા•નવા•મેહેલ•બાંધે•તથા

ફેરાંન•થાશે•અને•જે•તમાંમ•નફરાછે•
તે•મોહોતની•લેહેજત•ચાખશે—અને•જે
કોઇ•ખોદાઇ તાલા•ઉપર•ઇમાંન•દરૂશ
ત•રાખશે•તે• ઉપર•મુશલમાંન•થઇને•
જોરાવરીથી•તેહેની•દીન•નહી•મુકાવે—
અને•દીનનાં•દરમેઆંનમાં•હુપેપછે•એ•
કેતાબ• શલમાંન• ફારસી•ઇઆને•દરશ
ગુર•દીનીઆરનાં•ઔશ•કબોલા•ઉપર•
ખોદાનાં•રસૂલનો•કોલછે•તે•તેંહેકીક•
માહારો•હોકંમછે•જે• પારશીઓનાં•ઘે
ર•ઉપર•તથા•માલ•ઉપર•તથા•એ•લો
કોની•જમીન•તથા• પાંણીનાં•ચશમાં•
તથા•જનાંવરોનું•ચરાંન•તથા•પાહાડો•
એવીગરે•જે•કંઇ•પારશીઓનું•હોએ•તે
ઉપર•કોઇ•મુજાહેમ•થાએ•નહી—એ•લો
કોની•ઉપર•એ•કેતાબ• મુશલમાંનનાં•

૩૯) નાં• રજબ• મહીનાંમો•લખેછુંછે*
(તથા•અંગરેજી•સને• ૬૫૯)

શ્રી•ભરૂચ•વાલા• દરીતુરજી•અરાપંન
દીઆરજી• કાંમદીનજીડ•શાને• ૧૮૨૬
અંગરેજીનાં•વરશમો• શ્રી•શ્રૂરત•મધે•
થાંમશ•શાલમંનનાં• છાપાખાંનાં•મધે•
છપાવેલી• કળીશાની• હકીકતની•ચોપ
ડીને•પાંને• ૧૬૧ મે•મુશલમાંનોનાં•પે
ગાંમબર•હજરત•મહંમદ•તથા•તેહેનાં•
૪) ભઆર•તથા• ૧૨) અશાહાબોડ•
શાખશાંનનાં•બેટા• મેહેદી•ક્રરોખને•ડ
હેદનાંમું• લખી• આપેલું• છાપેઉછે•તેહે
ની•હકીકત•—

ન•થાઈઓ•હોઈતો•તે•સરવેને•વાસતે
માહારો•ઈજ•હોકમછે*

બીજું•—પરવરદેગારની• તથા• તેહ
ના• પેગામબરની• રજામંનદી• આઈ•વા
તમોછે•કે•આઈ• ફરમાંનને•તાઈબે•રે
હે•અને•અગારયે• કોઇ•ઈથી• ઉલટો•
ચાલે•તથા• જુલમ•જાસતી• કરેતો•તે•
ઉપર• પરવરદેગારનો•તથા• તેહના•પે
ગામબરનો•ગજબ• પડસે• અને•માહા
રો•તરફથી• તેહેવા•લોકોને• વાસતે•કે
આંમતના•દાહાડા•સુધી•કીનો•તથા•
અદાવત• રેહેસે*માહારી• સલાંમ•તમા
રી•ઉપર•હોજો•—અને• તંમારા•પરવ
રદેગારની•રેહમત•તંમારી•ઉપર•હોજો*

આઈ•ઈદ•નામાંને• હુસેન•ઈબને•
અલી•બીન•અબે•તાલેબે•હીજરી•શાને•

ઓરત•સરવે•કોઇને•ઘટારતછે•કે•ઈ•
પારસીઓની•દીન•મધે•જાસતી•તથા•
યાસો•રવા•નહીં• રાખે•સાસારૂંકે•પરવ
રદેગારે•કુરાંનમો•ઈ•રવેશે•ફરમાવેલુંછે
કે•—લા•ઈકરાહ•ફીદ•દીને—ઈટલેજે“દી
નનાં•કાંમ•મધે•જોર•તથા•જુલમ•રવા
રાખવો•નહીં* ”

બીજું•—મુસલમાંનો•મધેથી•૯૨ઈક•
રાખસજે•લાજેમછે•કે• આઈ•માહરી•
સઘલી•વસીઅતને• અંમલમો•લાવે•અ
ને•પારસીઓની• કોમની• તથા• તેઓ
ની•ઓલાદની•બુજોરગી•વધારે•અને•
તેવોને•માંન•આપતા•રેહે*અગારયે•ઈ
પારસીઓ•મધેથી•જેકોઇ•પોતાની•દી
ન•ઉપર•રહેઓ•હોઈ•ઇઆ•મુસલમાં

બીજું.—સરવે• મુસલમાંનોને.તથા• પ
રહેજગારોને• તે• મધે• સું • મરદ• કે• સું
ઓરત• સરવે• એઇને• લાજેમછે• કે• આ
ર્િ• સઘલી• સરતો• જે• મેં• કીધીચ.તેમધે
ની• ર્િકુ• શરત• તથા• આર્િ• સઘલા• હુકો
કે• જે• મેં• જાહેર• કીધાચ• તેમધેથી• ર્િકુ•
હુકને• છોડ• નહીં• (ઇઆને• આર્િ• સ
રવે• બીનાં• જે• પારસી• લોકોની• બરદા
સત• રાખવા• તથા• તેવોની• ઉપર• જુલં
મ• કસી• પાંતીનો• નહીં• કરવા• મેં• (ર્િટ
લેજે• હજરત• અલીર્િ•)ફરમાવેઊંચ• તેજ
મુજબ• સરવે• મુસલમાંન• તથા• પરહેજ
ગારોર્િ• ચાલવું• અને• તેમધે• કશૂં• ફેર
ફાર• કરવું• નહીં*)

બીજું.—સરવે• મુસલમાંનોને• તથા•
પરહેજગારોને• તેમધે• સું• મરદ• કે• સું

બીજું.—હું. (ફિટલેને.હજરત.અલી)
તમો.સરવે.કોમને.તાકીદ. કરૂંચને.તં
મારે.તાફેબે.રેહે—અને. તમારી.નસી
હતોને.તથા. હોકમોને. સાંભલે.તથા.
માંન.આપે.તથા.તમોને.પોતાના.દોસ
ત.સહમને.તથા.તંમારી.સાથે.સલાહ.
સંપજથી.રેહે.અને.હરફક. કાંમમો.ત
મારી.પેરવી.કરે.અને.તમારા.હોકમ.
મુજબ.ચાલે*

બીજું.—સરવે.મુસલમાંનોને.તથા.પ
રહેજગારોને.તેમધે.સું. મરદ.કે.સું.
ઓરત.સરવે.કોઇને.ઘટેચકે.પારસી.બે
હરાંમસાદ.બીન. ખેરાંદરૂસની. સરવે.
વાતે.બરદાસત.કરે.અને.ફ.લોકોની.
કોમનો.નેકંઇ.દીન.આઇનનો.રસમ.
હોઈ.તેમધે.કસી.હરકત. નહીં.કરે*

મુસલમાંન•થાઇ•ગઈ઼ઓ• હોઈતોપ્રો•
ઉપર•તમારો•હોકમ• નહીં•ચાલે—કાંઈ
ને•મેં• પરવરદેગારના• પેગમબરથી•
(કે•જેહેની•ઉપર• ખોદાઈતાલાની•તર
ફથી•દરૂદ•તથા• સલાંમ•હોજો•) સાંભ
લેઉંછેજે—ફિલો•મીલતઈ•નેલાઈતવાર
સુન—ઈટલેજે—"બેઈ•જુદા•ધરમ•વાલા
ઈક•બીજાના•વારેસ•થાઇ•નહીં•સકતા॰"

બીજું—જેવારે•તમારી• કોમનાં•પાર
સીઓને•ઓલાદ• પેદા•થાઈ•અને•તે•
ઓલાદ•પોતાંના• વડવાઓની•દીન•ઉ
પર•કાએંમ• રેહેતો•તેપો• ઉપર•તમા
રો•તથા•તમારી•ઓલાદનો•હોકંમ•જા
રી•રેહેસે—અને•રાજ• પાટનું• કાંમ•ત
થા•લવાજમો•લેવાનો•ઈ•સરવે•તમારી
મસલેહતથી•થાસે*

બીજું•—આગલા•વખત• પરમાંણે:
તમારો•હોકમ•જે•કોઇ•કે• પારસી•હો
ઈ•તે• ઉપર•જારી•રેહે— અને•દર•સા
લના•માંમુલ•મુજબ• દર•ઈક• શખસ•
પાસેથી• હર• વરસ• ઈક• દીરહેમ * ત
મો•લેતા•રેહેજો• કાંઈ•ને• તમારા•હાથ
થી•રાજ•પાટ•ગઈઉં છે• અને•તેથી•હ
વે•હું•ચાહુંચ•કે•તમારી•હાવી•મોહોટી•
સલતનતના•મરતબાની•બુજોરગીને•
વાસતે•તમારો• (ઈટલેજે•બેહેરાંમશાહ
બીન• બેરાંદરૂસનો•) હોકમ• તમારા•
પારસીઓ•ઉપર•કાએમ•રેહે*
બીજું—તમારી•કોમ•મધેથી•જેકોઇ

* દીરહમ.—ઈટલેજે•ઈક•પાવલીનાં•જેહવો
રૂપાંનો•સીકો•તથા•વજંનમો•૩।। માસાનો•થાઈછે*
તરજુમો•કરનાર*

કોનો•બચાવ•કરતા•રેહે•અને•તમો•લોકો•ઉપર•ઇહસાંન•તથા•મેહેરબાંની•કરતા•રેહે•અને•કધી•જુલંમ•કરે•નહીં*

બીજું•—તમો•(ઇટલેજે•પારસી•) લોકો•ઉપરથી•તથા•તમારી•ઓલાદ•ઉપરથી•મેં•ખંડણી•માંફ•કીધીચ•અને•ગાઇ•તથા•ગોસપંદોની•સરવે•જગાત•તથા•માંમુલો•પંણ•માંફ•કરેઆછે*

બીજું•—મેં•તમોને•તમારા•સરવે•માલ•તથા•જમીન•ઉપર•અખતેઆર•આપેઓછે•કે•તે•ઉપર•તમો•આતશકદાહો•તથા•ઇમારતો•બાંધો•કે•તેમ•કીધાથી•ધરમની•બાંધેલી•જગાઓ•તથા•તંમોઇ•પુંનને•વાસતે•આપેલી•સરપે•મીલકતો•તથા•ચીજો•તમારા•કબજામો•રેહે*

તહમો•તેહકીક•જાંણજોજે•કું•તમોને
પરવરદેગારના•તથા•હજરત•મહંમદનાં
—સલ•અલલા•અલેહે•સલમ— એટલે જે
"દરૂદ•તથા•સલાંમ•હોજો•પરવરદેગાર
ની•તરફથી•એવા•ઉપર•"—પેમાંનથી•જાહે
ર•કરૂંચ•જે•મેં•તમોને•તમારા•જાંન•માલ
ઓરત•ફરજંદથી•અમન•બખશેઉંછે—
અને•મેં•ખોદાતાલાના•તથા•તેહના•પે
ગાંમબરનાં• સરવે• ફરમાંબરદારોને•ત
થા•ઇમાંનદારોને•તથા• મુસલમાંનોને•
તથા•આદિ•અને•બીજાં•લગાતાં•શેહેરો
ના•સરવે•અંમલદારોને•તથા•તેહસીલ
દારોને•તથા•દીનને•વાસતે•લડાઇ•કર
નારાઓને•હોકમ•કરેઓછેજે•તમો•લો
કોના•માલ•તથા•જાંનની• નેઘેહબાંની•
કરે—અને•હરએક•બાબદમો• તમો•લો

. ખાંધની•વચમે—મોહોરે•નબુવત—કે ટલે
ને• "પેગાંમબરીની•મોંહોર•હતી•તેહનો
નકશો છે*

આ કે•કેહદ•નાંમું•હજરત•અમીર•
ઉલ•મોમીનીન•અલી•કબને•અબે•તા
લેબે•પારસી•બેહરાંમશાદ•બીન•ખેરાં
દરૂશાને•લખી•આપેલુંચ•કાંકે ને• ક•સા
હેબ•પારસીઓની•દીનનો• ખુનોરગા•
મુબેદ* છે•અને• હેના• વડાવાઓનો•
સીલસલો•હજરત•આદરબાદ•બીન•મા
રેસફંનદ•તલક•પોંહોંચેલો છે*

* મુબેદ•—કેટલેજે•દાંનાવ•તથા•પહડેલો—
ક•જગોકે•આપડે•અંધેઆરૂઓને• મુબેદ•કહીકેચ•
તે•માંકેનો•નહી•શહમજવો*

તરજુમો•કરનાર*

અબુબક્ર—ઉમર—ઉસમાંન— તલેહ—
જબીર—અબદુલ·રેહમાંન—બીન·ઓફ
સલમાંન—અબુજર—ઉમાર—સહીબ—
બલાલ—મીક્દાદ· ઇબનુલ· અસવદ—
તથા·બીજા·અસહાબો· * તથા·લોકો
ની· હજુરમો· લખેઉંછે* પરવરદેગાર
તેવોથી·રાજી·રેહેજો·તથા·તેહેની·રજા
મંદી·સઘલા·અસહાબો·ઉપર·હોજો*
તારીખ·સને·હીજરી·૯)માહે· રજબ·
(તથા·અંગરેજી·શને· ૬૩૦)

મહંમદ·કુરેસીની·—અલેહ· સલાતો
વ·સલાંમ—ઇટલેજે—" પરવરદેગારની·
તરફથી·ઇવો·ઉપર·દરૂદ·તથા·સલાંમ·
હોજો·"—મુબારક· પીઠ· ઉપર· બેહુ·

---

* અસહાબો—ઇઆને·હજુરીમો·બેસનારા*
તરજુમો·કરનાર*

અને•પરવરદેગાર• તેહેવા• શખસોને•
તેઓની• નેકીનો•બદલો• આપસે—અને
અગાર • કોઈ• ઇઓને• ઇજા• તથા•
દુખ•પોંહોંચાડઉં•તો•ગોઇઆ•મહને•
દુખ•પોંહોંચાડઉં—તો•હું•કેઆંમતને•
દંને•તેહવા•શખસોનો•મુદઈ•થાવસ—અ
ને•તેહવા•શખસોની•સજા• દોજખની•
આગથી• થાસે* (ઇઆને•તેઓ•દોજ
ખમો• ગીરફતાર• થાસે•) માહરી• ત
રફથી•તહમોને•સલાંમ•હોજો•અને•ત
હમારા•પરવરદેગારથી• તંમારી•ઉપર•
દરૂદ•હોજો*

આઇ•ફરમાંનને• અલી• ઇબને•અ
બી•તાલેબે•પરવરદેગારનાં•પેગાંમબર
(કે•જેહની•ઉપર• પરવરદેગારની•તર
ફથી•દરૂદ•હોજો•) તેહનાં•હોકંમથી•

તે•ઉપર•અંમલ•કરસેતો• પરવરદેગાર
તેહવા•શખસોથી•રાજી•તથા•ખુશનુદ•
રેહેસે—અને•જેકોઇ•કે•ફરમાંનના•હો
કમથી•ઉલટો•ચાલસે•અને•તે• ઉપર•
અંમલ•નહીં•કરસેતો•તેહવા• શખસોથી
પરવરદેગાર•તથા•તેહનો• પેગાંમબર•
રાજી•નહીં•રેહેસે• ને• તેહવા • શખસો
કે•ગોકેઆ•પરવરદેગારની•તથા• તેહ
ના•પેગાંમબરની•નાં•ફરમાંની•કીધી•હે
વું•થાસે*તેહવા•શખસો•ઉપર•રોજે•કે
આંમત•સુધી•પરવરદેગારની• લેઆંન
ત•હોજો*

અને•છેહેલું•—જે•ધણીઓ•કે•માહ
રા•ફરમાંન•મુજબ•ચાલનારાઓ•સાથે
નેકી•કરસેતો•ગોકેઆ• માહરી• (ઇ
આને•હજરત•મહંમદ•) સાથે• કીધી•

અને•ખોદાઈતાલાના•પેગાંમબર•હજર
ત•મહંમદને• તથા•બીજા• સરવે•મુસલ
માંનોને•નસીહતનો•કરનારછે*

બીજું•—સલમાંન•ગોઈઆ•હમારો•પો
તાંનોછે•તેથી• કોઇ•આઈ• માહારી•વ
સીઈતથી•ઉલટું• નહીં•કરે•બલકે•સલ
માંને•ફારસ•તથા•તેહેની•ઓલાદ•તથા
ઓલાદની•ઓલાદ•તથા•સગા•વાહાલા
ઓ•સાથે•ખુબી• તથા•નેકી•કરે— અ
ગરયે•હેની•ઓલાદમોથી• મુસલમાંન•
થાઈ•તોબી•અને•અગરયે•પોતાના•બાપ
દાદાનાં•ધરમ•ઉપર•કાઈમ•હોઈ•તોબી
કરે*

બીજું•—જેકોઇ•આઈ•માહારા•ફર
માંન•મુજબ•માહારો•હોકમ•બજા•લાવ
સે•અને•જે•હોકમો•મેં•ફરમાવેઆછે•

પર•નેગાહ•રાખવી• કાંકિ•સલમાંને•
ફારસીના•ફીકો•ઉપર•નેગાહ•રાખવી•
સરવે• મુસલમાંનો•ઉપર• ફરજ•તથા•
વાજેબછે*પરવરદેગાર•ક•લોકો•ઉપર
રેંહમત•કરે*

બીજું•—હદીસમો•આપેલુંછે• કે—અ
નલ•જનત•ઇલા•સલમાંન•અશાવકો• મી
ન• સલમાંન• ઇલલ• જનતે— કટલેને—
" સલમાંને• ફારસ•નેટલો•કે•બેહશત
ની• ખાહેશ• રાખેછે• તેથી•વધારે•ખા
હેશ• બેહશત• સલમાંને• ફારસની•રા
ખેછે" *અને• ક• સલમાંને•ફારસ•અ
માંનતદાર•તથા• માફારો * દોસતછે*

---

* માફારો—અતરે•હજરત•અલીને•સમજવો
કાંકિ•ક•ફરમાંન• તે•સાહેબે• હજરત•મહમદના•
હોકમથી•લખી•આપેલાંછે*

તરજુમો•કરનાર*

બાંધે• અને• મોહોટી• મોહોટી• ઈમાર
તો•બાંધે*

બીજું•—ઈ•લોકો•પોતાંની• દીનની•
રસમ•મુજબ•અગર• સારો•સુતરો•ત
થા•પાક• લેબાશ•પેહેરે•તથા• ઈવો•પો
તાનાં•રોવાંનને•અવલ• મંનજલ•પોંહો
ચાડવાની•દીનના• ધારા• પરમાંણે•કી
રીઆ•કરેતો•ફરગેજ• તેવોને•અટકાવ
વા•નહીં•—અને• અગર•તેવો•મોહોટી
ઇમારતો•તથા•તબેલાવો•બાંધે•અથવા
ઘોડા•ઉપર•સવાર•થાઈતો•તેવોને•મ
નાં•કરવા•નહીં—અને• આપડા• ધરમ
•થી•જે•લોકો• ઉલટા•ચાલેચ• તેવો•મધે
થી•ઈ•લોકો• [ઇઆને•પારસીઓ] ને
સારા•તથા•ભલાં•માંણસો•સમજવા•
તથા•ઈવોની•આબરૂ•તથા•હોરમત•ઉ

સાથે·નેકી·કરે·અને·તેવો·ઉપરથી·જુ
લમ·દુર·કરે—અને·તેવો·ઉપર·કશું·
દુખ·તથા·ઇજા·નહીં·પોહોંચાડે·કાંઈ
ને·મેં·[ઈટલેકે·હજરત·મહંમદ·]ઈ
યો·ઉપરથી·ખંડણી·તથા·કુશાતીની·
જગાત·તથા·ઈપોને·વેઠે·પકડી·લેઇ·
જાવાનું·રોને·રસતાખેજ·સુધી·માંફ·
કરેઉંછે—અને·ઈ·વતરોગે·બીજા·કેટલા
ઈક·માંમુલો·તથા·લવાજંમોથી·મેં·ઈ
પોને·છુટકારો·આપેઓછે·કે·ઈવો·કો
ઇની·વગાર·અડચંણે·આતશ·કદાહો *
બનાંવે·અને·ઈબાદત·કરવાની·જગો·

---

* ઈટલેકે·આતશ·રોશન·રાખવાનાં·મકાંનો
જેહવાંકિ·આતશ·બેહરાંમ·તથા·આદરીઆંન·તથા·
આતશ·દાદગાહનાં·મકાંનો·બનાવે*

તરજુમો·કરનાર*

તે•લખેઆમાં•આવેઉંછે•કે•તેવોને•મેં•
શારવે•પાંતીથી•અમનમાં•રાખેઆછે•ત
થા•આજાદ• * કરેઆછે—અને•તેવો•જે
જમીન•ઈઆ•ટાપુ• ઈઆ• મુલકમો•રે
હેતા• હોઈ• તેવો• ઉપર• ફરગેજ•જુલ
મ•કરવો•નહીં—અને• તેવોના•માલ•ઉ
પર•હાથ•નાંખવો• નહીં•અને•તેવો•ઉ
પર•કસી•રીતે•સખતી•કરવી•નહી*

બીજું•—આઈ• માહારૂં• ફરમાંન•જે
ધણી•આગલ• વાંચેઆમો•આવે•તે•ધ
ણીને• સજાવારછે•કે•ઈ• [ઈઆલે•પા
રસી•] લોકોની•તથા•ઈ•લોકોના•માલ
તથા•જાંનની•બરદાસત•કરે•ને•તેવો•

---

* આજાદ•ઈ•બોલને•અંગરેજી•ભાશામે• "ફ
રી" કરીને•કેહેછે*

તરજુમો•કરનાર*

દમીનું•દીલ•તે•પથરનાં•જેહવું•કાંઇ•સ
ખત•નથી*ને•ધણી•કે•કોરાંનને•જાણ
તાં•સાંભલે•ને•તેહેનાં•પેદા• કરનાર•ઉ
પર•ઇમાંન•નહી•લાવે•તો•તે•ગુમરાહો
મોટો•ગુમરાહ છે*—અને•જે•ધણી
તે•સાહેબ•ઉપર•ઇમાંન•લાવે•અને•
તેહેની•મોકલેલી•દીનોને•ખરહક•જાં
ણે•અને• તેહેના•મોકલેલા•પેગમબરો
ને•રાસત•તથા•સાચા•સહમજે તો•તેહે
વા•શખસોનો•દરજો•બુલંદ•થાસે•અ
ને•આખેરતનાં•અજાબથી•છુટસે*
બીજું•—હવે•આંઈ•મારૂં•કરમાં
ન•સલમાંને•ફારસનાં— રજી•ઊલા•અને
હુ—કે• " રાજી•હોજો•પરવરદેગાર•તે
વો•ઉપર"—લાઇ•મેહદી•ફરૂગ•બીન•સ
ખસાંનને•તથા•તેહની•ઓલાદને•વાસ

પ•જુવલ•ગપુરૂ•રજીમ—ફિટલેને—"પરવ
રદેગારે•ફિ•સઘલી•બખશેસો•ઇમાંનદા
રોને•વાસતે•કરેલીછે—અને•ખરૂંછેકે•તે•
સાહેબ•સરવે•વાતે•દાંનાવ•તથા•બખશે
સનો•કરનાંર•તથા•કુલ•મુખતેઆરછે—તે
સારૂં•તે•ખાલેક•ઉપર•જે•લોકો•ઇમાંન
નહીં•લાવસે• તેવો•દોજખના•નારે•અજા
બમો•ગીરફતાર•થાસે•

બીજું—લખો•અનજલના•હાજલ•કુર
આને•અલાજબલીન•લરફિતહુ•ખારોઅન
મુતસદેઅન•બીન•ખરી•અનીલલાહ—ફિટ
લેને—"આફિ•કોરાંનને•હમો•સખત•કાલા
પથરના•પાહાડ•ઉપર•અગર•મુકીફિતો
તેપંણ•તેહનાં•પેદાનાં•કરનાંરના•ડર
થી•રડે—જે•મીસાલે•કે—અફિ•માહારા•
પેગાંમબર•તેં• જોઈઉ*"—પંણ•આ

હોકમ•હમો•ઉપર•જારીછે•તે•મોસાલે•
તેવા•ઉપર•પણ•જારી•થાસે—અને•તે
હવા•શખસોને•આ ફ•ફાંની•દુનીઆં•મધે
આરાંમ•તથા•ખુશી•ઉપજસે•અને•આ
ખેરતની•વખતે• મીનુ•*બેહેશતનીને
આંમતો•હાંસલ•થાસે•અને•તેવા•પેગ
મબરો•તથા•ફરેશતાવોની•સંગાથે•ખુ
લંદ•મકાંન•ઉપર•વાસો•કરનાંર•થાસે•
અને•દોજખનાં•અજાબથી•ઘણાજ•વેગ
ળા•રેહેસે* કાંઈ જે— હાજા•મા•વઆદલા
હો•અલ•મોમીનીન—વ•ઇનલલાહા•ઇ
અરહ મો•મઇઓશાફો•વફુવલ•અલીમુલ•
હકીમ•શહીદુલ•એકાબે• લેમન•અસાફો•

---

* મીનું•—સાતમાં•આસમાંન•ઊપર• બેહેશ
તછે•તેહેને•કેહેછે—અને•તે•સરવે•બેશહેતો•કરતાં•
આલા•તથા•અફજલછે*

તરજુમો•કરનાર*

વરદેગારની·ખુનોરગીની·નીસાંનીઓ
થીસે·પુછેઉં·તે·વેલાઈ·તે·પેગાંમબરોઈ
નેકેવો·હોકમ·કીયો·હતો·તેકેવો·હોક
મ·કું·તમોને·કરૂંચ*

બીજું·—જે·ધણી·તે·સાહેબ·ઉપર
ઇમાંન·લાવેઓ· અને· કુરાંને· મજીદ·
કે·જે·મુબારક· કેતાબ· માહારા·પરવર
દેગારે· માહારી· ઉપર ·વહી* તરીકે·
મોકલીછે·તેહેને· સાચી· માંની·, તે·ધ
ણીને· બંધે·જેહાંનમો·આમંન·તથા·આ
શ્રુદગીછે·તે·હેવી·કે·જેહેવી· હમો·લો
કો·ઉપરછે—અને·જે·મીસાલેકે·દીનનો

---

* વહી— ફીટલેજે·પરવરદેગાર·જે·ગેબી·આ
વાજથી અથવા·ફરેશતાવોની·મારફતે·પોતાંના·ખા
સ·તથા·મકબુલ·બંદાઓ·ઉપર·પેગાંમ· મોકલેચ·
તેને·કહેછે*

તરજુમો·કરનાર*

બીજું.—ઇઆ.અઇઓ.હૂંન.નાસુન.
તકું.રબકું.મ.વજ.કુરૂ.ઇઓમા.જગતની
લ.અરદે—કિટલેને—"અક.લોકો.તમો.
તંમારા.પરવરદેગારને.તાકિબે.રેહેનો—
અને.કેઆંમતના.દાહડાલે.તથા.ઘરતી
કોંપને.ઇઆદ.રાખતા.રેહેનો"—અને.
દોજખની.આગ.તથા.જમાંનાનું.ઉલટ
પાલટ.થાવું—તથા.રસતાખેજલે.દંલે.પ
શેમાંની.ખેંચવી—તથા.પરવરદેગારની
હજુરમો.હીશાબ.આપવા.ઉભું.રેહેવું.
પડસે*કિ.સરવે.ચીજોલે.પંણ.તંમો.
ઇઆદ.રાખતા.રેહેનો.કાંકિને.કિ.સર
વે.બનાંવો.બરહક.બનવાનાંછે*

બીજું.—જેવારે.આગલા.પેગંમબરો
ને.તેવોની.પોતાની.ઉંમતના.લોકોકિ.
કેઆંમતના.દાહડાને.વાસતે.તથા.પર

કરછે•પરવરદેગારનાં• ” —કે•તે•લખી
ને•શરૂ•કરીછે—અને•તે•કેતાબને•નેક
બખતોને•વાંચવાને•વાસતે•બનાંવીછે•
કે•જે•ધણી•તેહેને•વાંચીને•પરવરદેગા
રની•જનાંબમો• શ્રૂકરાંનાં• કરે•તો•તે
થી•તે•ખાવંદ•રાજી•રેહે*

બીજું•—હું•(ઇટલેકે• હજરત•મહંમ
દ•) તે•એનીઆનજની•તારીક• કરૂંચ•પં
ણ•તે•તારીફ•હેવી•એ•શ્રૂમાર•તથા•
એહનતેહા• છે•કે•તે• થાઇ• પંણ• સક
તી• નથી— અશહદો• અન• લા• ઇલાહા
ઇલલલાહ•—ઇટલેકે—“હું•પોતે•ગોવાહી
આપુંચ•કે•પરવરદેગારની•જાત•શીવાઇ
પરસતેશને•લાઇક•બીજો•કોઇ•નથી”—
કાંઇજે•તે•હર•જગોઇ—હર•વખતે•તથા
હર• મકાંનમો•હાજર•તથા•મોજુદછે*

કાદેરની·સલતનતમો·કસું·ફેરફાર·તથા
નુકસાંન·થાનાર·નથી·અને·થાસે·પણ
નહીં*તે·સાહેબે·બેનીઆજની·બુજોર
ગીનો·કસો·અંત·નથી—અને· તેહનાં·
કાંમ· કાજ·મધે·કોઇ·સાંમેલ· તથા·શા
રીક·નથી*—સુબહાના·માલેકુસ·સમાવા
તે·વલ·અરદે·અલલજી·હઊકલલીખુલ·ઊ
મુર·કમા·હઊરીદ·—ઈટલેજે· "તે·કાદે
ર·પાકછે·અને·જમીન·તથા·આસમાંન
નો·માલેકછે·અને·જે·ચીજ·તે·સાહેબ
ચાંહેચ·તે·કરેચ*"તે· પરવરદેગારની
તારીફ·કેહેવાઇ·સકાતી·નથી·તથા·તે
હેની·વખાંણ·અકલ·તથા· દાંનાંઇથી·
ઘણીજ·વેગલીછે—તે· બખશેશના·સા
હેબે·પોતાંની·કેતાબે·મુબારક·કોરાંન
ને—અસ·હમદો·લીલાહ—ઇઆને—"શો

સરવેને•પેદા•કરેચ•અને•વલી•ફનાં•પં
ણ•કરેચ—અને•તેઓને•ફનાં•કરેઆ•
બાદ•ફરીથી•પાછા•જીવતા•કરસે•*
અને•કેઆંમતને•દાહાડે•તે•સરવેને•પો
તાંની•હજુરમો•બોલાવસે*

બીજું•—તમોને•માલંમ•થાએ•જે— કુ
લો•અમરીન•હઅજુલો•વ•હઅફની•વ•કુ
લો•નફસીન•જાએકતુલ•મોત— એટલેજે•
“ હર•ચીજ•આખર•તથા•ફનાં•થાનાર
છે• અને•હર•શખસ•મોંહોતનો•જાએકો
ચાખનાર છે•” તે•સાહેબે•પાકના•હોકંમને
કોઇ•રદ•કરી•સકનાંર•નથી•અને•તેજ•

---

* આએ•જગોએ•હેવો•અરથ•નહી•કરવો•કે•
હીનદુ•લોકોનાં•એતેકાદ•મુજબ•અવતાર• આપી•પા
છો•જનમ•આપશે• પણ•આએ•જગોએ•હેવી•મુરાદ
રાખવી•કે•કએઆંમતને•દાહડે•ઇનશાફને• વાશતે•
ગુજરી•ગએલાં•માંણશોને•પાછાં•ઊઠાડશે•
તરજુમો•કરનાર•

થા.વાળખીની.રીતે.જાંણજોજે.પરવરદે
ગારે.આએ.રીતે.હોકમ.કરમાવેલોછેજે—
લા.ઇલાહા.ઇલલલાહ * —એટલેજે.“પર
સતેશ. કરવાને. લાએક. પરવરદેગાર.
સીવાએ.બીજો.કોઇ.સાહેબ.નથી”—
કાંએજે.તે.પોતે.જાતે.એખલોછે. ને.તે
હનો.કોઇ.જોડીઓ.તથા.સોહોબતી.
નથી*

બીજું.—તંમો.સરવે.લોકોને.જાહેર.
કરજોજે.પરવરદેગારે.સરવે. પદારથો
ને.તથા.જીવજંતને.પેદા.કરેઆછે.અને
તે.સાહેબનો.હોકમ.સરવે.જીવજંત.ત
થા.પદારથો.ઉપર.જારીછે—કાંએજે.તે.

---

* જાંણવુંજે. “ લા.ઇલાહા.ઇલલલાહ.” હે
નો.તરજુમો.અસલ.ફારશીમાં— “ નીસત.હસતી
ખ.જુજ.ઇઅજદાંન. ” કરીને.થાએછે*
તરજુમો.કરનાર*

તરફથી·સલમાંને·ફારસી· *—રજી·ઊલા·
અનેહ્વુ—કે— " રાજી· રેહે·પરવરદેગાર
ઉપંણ·ઉપર" —કે·તેહેના·લાહ·મેહદી
ફરૂગ·બોન·શખસાંનને·તથા·તેહેના·
તાબેદારોને·તથા·તે·પછેના·ઈ·કોંમના
લોકોને·તથા·તેહેની·ઓલાદને·તથા·તે
પછે·તેહેની·જે·ઓલાદ·પેદા· થાઈ·તે
વોને·તથા·હરઈક·કોઈ·ઈમયેથી·પોતા
ના·બાપ·દાદાના·ઘરમથી· ફરીને·મુશ
લમાંન·થાઈઓ·હોઈ· ઈઆ· જે·દીન
મો છે·તેજ·દીનમો·રહેઓ· હોઈ· તેવો
ને·લખી·આપેઉંછે*

પરવરદેગારની·તરફથી· તંમારી·ઉ
પર·સલાંમ·હોજો·—તંમો· તેહકીક· ત

* ઈ·ઘણીને·આપડા· જરતોસતી·ટોલાના·
સાહેબો·દીનીઆર·દસતુરને·નામે·ઓલખેછે*

بنام ایزد بخشایندهٔ بخشایشگر مهربان

આઈ•ફરમાંનની•અસલ•નકલ•હજરત•અમીરઉલ•મોમીનીન•અલી•ઈબને અબે• તાલેબ—રજી•ઊલા•અનેહુ— કે• “ રાજી•રેહે•પરવરદેગાર•ઈવંણ•ઉપર” કે•તેહેના• પોતાનાં• દસતખતથી•ગોસપંદનાં•લાલ•ચાંમડાં•ઉપર•લખેલી•હતી*

આઈ•ફરમાંન—રસુલ•અલા•સલ•અલા•અલેહે•સલમ—ઈટલેને—“મહંમદ•કે જેહેની•ઉપર•પરવરદેગારની• જનાંબથી•દરૂદ•તથા•સલાંમ•હોજો”—તેહેની

ભારે•શુકર•ગુજાર•થાપું•નોહઈય*—
રોજ•૨૬ મો•માહા•૨ નો•શેહેનશાહી
શાને•૧૨૨૧ યઅજદજરદી— તારીખ•
૨૧ મી•નવેમબર•શાને•૧૮૫૧ ને•વાર•
શુકરે*

શી•ફેહદનાંમાં•તથા•દાખલાવો• શ્રુયાં•
પોતાનાં•મુરબીજી•સાહેબની•ખાહેશ•
મુજબ•તઇઆર•કરેઓછે• અને•તે•રે
સાલાનું•નાંમ• “ તકવીઅતે•દીને•માજ
દીઅશનાં•” આપવાને•લાઈક•જાંણેઉં
છે•કે•તે•વાંચેઆથી•હાલ•જમાંનેનાં•શા
રવે•ગનેઆતનાં•ગુજરાતી•વાંચનાંરા•
શાહેબો•તેહમાં•ખશ્રુશન•હજરત•જર
તોશત• પેગંમબરની•પાક•દીનની• પેર
વી•કરનાંરા•શાહેબો•વાકેફ•થાઈ•કે•મુ
શાલમાંન•લોકોનાં•વડાવાઓ•આપડા•
ટોલાને•આગલા•વખતથીજ•કેટલું•આ
દરમાંન•આપતા•આવેઆચ•અને•આપ
ડા•ટોલાની•બરદાશત•કરવા• શારૂં•કે
હેવી•તાકીદ•ફરમાવીચ•કે•તે•વીસે•આ
પડા•જરતોશતી•ટોલાનાં• શાહેબોને•

ક•મેહેજર•કરી•આપેઓ•હતો•તે•ફરમાં
નની•અશલ•અરબી•તથા•ફારશી•ઇ
ક•દેશાતની•મારફતે•ઇ•શેવકને•મલી•
હતી•તેહેનો•ફારશી•જુબાંનમાં•પેહલે•
તરજુમો•પોતાનાં•ઇક•મેહરબાંન•તથા
દીલે•બીહીની•પેરવી•કરનાર•સાહેબ
ની•મારફતે•કરાવેઓ•અને•તેવાર•પ
છે•તેહેલો•ગુજરાતીમાં•તરજુમો•પોતા
નાં•નેક•નાંમદાર•મુરબીજી•શાહેબ•
શાર•જંમશેદજી•જીજીભાઇ•નાંઇટ•મદ•
જીલફુલ•આલીનાં•હોદ્દંમથી•ઇ•શેવકે•
કરેઓ•તથા•તેશાથે•થોડીઇક•ફારશી
કેતાબો•મધેથી•તથા•મુશલમાંન•લોકો
ની•રેવાઇત•મધેથી•કેટલાઇક•દાખલા
ઓ•દાખેલ•કરીને•આઇ•નાંધલો•રેશા
લો•તેહનાં•અશલ•અરબી•તથા•ફાર

રૂહ·ઉપર·બેહદ·આફરીન·અને·બેશોમા
ર·સલાંમ·હોનો·, કે·જેણે·ગલી·માંજદી
અશાની·દીનલે·જેબ· આપી·આલંમનાં
આદમીઓને·ગુમરાહીથી·પાછા·ફેરવી
ને·નીઆઈશ·તથા·સેતાઈશ·કરેઆથી
ઇઆજદાંની·દાંનેશની· જગો·ઉપર·પેં
હોંચાડવાનો·ઇઆને·પાકીજેહગી·તથા
પરહેજગારીનાં·મારગનો· રેહેનુંમાં·થા
ઈઓ·તેહેની·બરકતે·કરી·કંમતરીન·
ખાકસાર·જરરઈખે·મીકદાર· શોહોરા
બજી·જંમશેદજી·જીજીભાઇ·જરતોશતી
ટોલાનાં·શરપે·નેક·નાંમોની·હજુરમાં·
મોહોટી·ખાહેશથી·જાંણ· કરેછ·કે·આ
ગલા·પુરાતંમ·વખતમાં·મુશલમાંનોનાં
પેગાંમબર·હજરત·મહંમદે· આપડા·પા
રશીનાં·આખા·ટોલાનાં·શંમલાલમાં·ઈ

તથા•ઓરૂઅરો•અને•ખેમુલાં• ગઓઉ
રો•ઉતપંત•કીધાં•તથા•પોતાની•અજા
ઈબ•કારીગારીથી•ઇનસાંનને•ઉસતી•
બખશી•પરથવી•ઉપર•જેબદાર• બનાં
વી•તેવોની•મેરાદને•પોતાની•ખાહેશ•
ઉપર•રાખી•,તથા•આસમાંનોને• સેતા
રાઓથી•સીનગાર•આપી•આફતાબ•
તથા•માહતાબે•કરી•નુર•ભરેલું•કીધું•,
કે•તે•સાહેબની•પોતાંની• હીકમતનાં•
ભેદથી•કુલ•આલંમ•નાંવાકેફ•છે•તથા•
તે•સાહેબે•પેદા•કીધેલી•તમાંમ•હસતી
ને•નેસતી•મોજુદછે•,તે•ખાલેકને•ઇઆ
દ•કીધા•બાદ—ખોદાઈ તાલાની• દરગા
હથી•આવેલો•પેગંમબર• અશો•નાંમ•
હજરત•જરતોશત•બીન• પોરોશસપ•
અસપંનતમાંન•અનોસેહરવાંનનાં•પાક

શ્રી·દાદાર·હોરમજદની·મદદછે*

દીબાચો*

પરથંમ·પાક·પરવરદેગાર—જેહાંન·પેદા·કરનારનું·પવીતર·નાંમ·જુબાં·ઉપર·લેઇ·આપણ·શારવે·ખાશો·આંમોને·હરેક·કાંમ·શરૂ·કરવું·સજાવારછે·, કે·તે·સાહેબે·પાકનાં·મુબારક·નાંમની બરકતથી·આપણાં·શારપે· નેક·કાંમો·આશાંનીથી·શારંનજાંમ·પોંહોંચેય·,કે·જે સાહેબ·નીરંતર·અને·નીર·આકાર·તમાંમ·જેહાંનને·પેદા·કરી·પોતે·બેમીસાલછે, ઇઆને·ચેહારે·અનાંશારો·શાથે· સેતારાઓનો·સંનજોગ·આપી·પરાંણીઓ

તી·બીજી·સાહાદતો·ફારસી·કેતાબોમાં
થી·ચુંટી·કાહાડીને·તેહેનું·આઈ·ઈક·
નાંધલું·પુસતક·તઇઆર·કરીઉંછે·તે·
તમારી·મુરબીગારી·હેઠલ·સોંપવાના·
વીચાર·ઉપરથી·હું·તમોને·નજર·કરૂંચ
અને·ઉંમેદ·રાખુંચ·કે·તમો·નાંમદારની
નજર·આગલ·ઈ·પુસતક·કબુલ·અ
ને·મનજુર·પડવાની·બરકતથી·ઈ·કેતા
બ·રોશન·આફતાબની·મીસાલે·જર
તોસતી·ફીરકામાં·સોહોરત·અને·ઘટ
તી·બુજરગી·પાંમે*

મુકાંમ·મુમબઈ—
તારીખ·૧ લી·ડીજે
મબર·સને·૧૮૫૧

મુરબીજી·સાહેબ—
હુ·છઉં·તમારો·મોહોટી·
નમનતાઈ·ભરેલો·પુતર·
સોહોરાબજી·જંમશેદજી*

સદા•મેહરબાંન•મુરબીજી•સાહેબ•

સર•જંમશેદજી•જીજીભાઇ•નાઇટ:

જોગ•—

મુરબીજી•સાહેબ—

આગલા•પુરાતન•વખતમાં•મુસલમાં
નોનાં•પેગંમબર• હજરત• મહંમદે•આ
પડા•માનદીઅસની•ફીરકાનાં•લોકોના
સંભાલમાં•કિ•કિતેદ•નાંમું•અથવા•મેહે
જર•પોતાની•મોહોર•સુધાં•કરી•આપી
ઉછે•તે•મેહેજર•હાલના•સમે•પરમાંણે
છપાવી•જાહેર•કરવાની•મોહોટી•અગત
જાંણે આથી•તમારા•દોઆગો•સેવકે•તે
અસલ•અરબી•મેહેજર• ઉપરથી•તેહે
નો•ફારસી•તરજુમો•કિ• માફ આવંતા
દોસતની•મારફતે•કરાવીને•તેહેના•ગુ
જરાતી•તરજુમાની• તથા•તેહેને• લગ

તકવીઅતે·દીને·માજદીઅસનાં·

ફિ૮લેજે·

સલમાંને·ફારસી·ઇઆને·દીનીઆર·દસ
તુરનાં·ભાઇ·મેહદી·ફરૂખ·બીન·શાખસાંન
ને·મુશલમાંનનાં·પેગંમબર·હજરત·મહં
મદે·અસલ·અરબીમાં·ફિહેદ·નાંમું·લખી·
આ:પેડી·તથા·હજરત·અલીફિ·પારશી·
બેહેરાંમશાદ·બીન·ખેરાદરૂશાને·પોતાનાં·

તથા·

પારસીનાં·આખા·ટોલાનાં·સંભાલમાં·લખી·
આપેલા·ફિહેદ·નાંમાંનો·પેહેલે·ફારસી·જુબાં
નમાં·તરજુમો·કરાવીને·તે·ઉપરથી·

સોહોરાબજી·જંમશેદજી·જીજીભાઇએ·

કીધેલો·ગુજરાતી·તરજુમો·તથા·દાખલાઓ*

સર·જંમશેદજી·જીજીભાઇ·નાઇટનાં·
ખરચથી·

શ્રી·મુમબઈ·મધે·જંમે·જંમશેદનાં·છાપાખાંનાંમો·
છપાઈ ઊંછે*

શાને·૧૨૨૧ ઇઅજદજરદી·
શાને·૧૮૫૧ ઇસવી*

TUQVIUTĪ—DIN—I—MAZDIASNA,

OR

A Mehzur or Certificate, given by Huzrut Mahomed, the Prophet, of the Moosulmans, on behalf of Mehdi-Furrookh bin-Shukhsan (brother of Sulman-i–Farsi, otherwise called Dinyar Dustoor), and another Mehzur given by Huzrut Ally to a Parsee named Behramshád-bin-Kheradroos, and to the whole Parsee Nation.

TRANSLATED INTO GOOZRATHEE

from the Persian Version of the original Arabic to which is added

COLLATERAL EVIDENCES TO THE SAME EFFECT from other Persian Authorities.

BY

SORABJEE JAMSETJEE JEJEEBHOY.

PUBLISHED AT THE EXPENSE OF

Sir, JAMSETJEE JEJEEBHOY. KNT.

AT THE JAM-I-JAMSHEED PRESS.

BOMBAY

1851.

http://ml.com.pk/

TUQVIUTĪ-DIN-I-MAZDIASNA

(عهد نامه)

by

Sorabjee Jamsetjee Jejeebhoy

Published at
The Jame-i-Jamsheed press,
Bombay, India, 1851

Digitized by
the Murtazavi Library,
Karachi, Pakistan, March 2013